Evropský polytechnický institut, s.r.o. v Kunovicích

Studijní obor: Management a marketing zahraničního obchodu

Analýza súčasného stavu ťažby, dopytu, distribúcie a spotreby a prognóza vývoja svetového trhu so zlatom

(Bakalárska práca)

Autor: Bibiana Borutová

Vedúci práce: Ing. Ladislav Obdržálek

Kunovice, August 2011

1.Súkromá vysoká škola na Morave.

Evropský polytechnický institut, s.r.o.

Akademický rok 2010/2011

Téma práce:

Analýza súčasného stavu ťažby, dopytu, distribúcie a spotreby a Prognóza vývoja svetového trhu so zlatom.

Cieľ Záverečnej práce:

1. Teoretický základ - charakteristika a význam komodity pre hospodárstvo sveta.
2. Distribútori, ktorí v ťažbe zaujímajú významné postavenie.
3. Kvantifikácia a opis svetových centier ťažby.
4. Prognóza ďalšieho vývoja ťažby a cien.

Osnova:

1. Teoretický základ.
2. Svetové centrá ťažby.
3. Stručný popis najväčších firiem sveta, ktoré túto komoditu ťažia.
4. Distribučné cesty vo svete a v ČR.
5. Časová rada ťažby komodity vo svete od roku 2000.
6. Časová rada ceny komodity vo svete od roku 2000.
7. Najväčší spotrebitelia suroviny vo svete od roku 2000.
8. Prognóza ďalšieho vývoja ťažby a cien.

Podľa zákona č. 111/1998 Sb., § 47b, odst. 3 platí, že odovzdáním práce autor súhlasí so zverejnením svojej práce podľa tohoto zákona, bez ohľadu na výsledok obhajoby.

Vedúci práce: **Ing. Ladislav Obdržálek**

Dátum zadánia bakalárskej práce: **Kunovice, September 2010**

Iveta Matušková
Mgr., Ph.D., h. doc., MBA
Prorektorka pro pedagogickou činnost

Oldřich Kratochvíl
Ing., h. prof., Dr.h.c., Ph.D., MBA
rektor

Prehlasujem, že som Bakalársku prácu vypracovala samostatne pod vedením Ing.Ladislava Obdržálka a uviedla v zozname literatúry všetky použité literárne a odborné zdroje.

Kunovice, August 2011

Ďakujem pánovi Ing. Ladislavovi Obdržálkovi za veľmi užitočnú metodickú pomoc, ktorú mi poskytol pri spracovaní mojej Bakalárskej práce.

Kunovice, August 2011

Bibiana Borutová

Obsah:

ÚVOD 8

1 TEORETICKÁ ČASŤ 9

1.1 HISTÓRIA A VÝVOJ ZLATA *9*

1.1.1 Ložiská zlata v Čechách *11*

1.1.2 Ložiská zlata na Slovensku *12*

1.1.3 Ťažba zlata na Klondike *13*

1.2 VYUŽITIE KOMODITY *14*

1.2.1 Šperkársky sektor *14*

1.2.2 Medicínsky sektor *15*

1.2.3 Priemyselný sektor *16*

1.3 UŠĽACHTILOSŤ A VZÁCNOSŤ FAREBNÉHO KOVU *16*

1.3.1 Symbol úspechu *18*

1.3.2 Výnosné podnikanie *18*

1.3.3 Dolovanie zlata na divoko *19*

1.3.4 Dopyt po zlate 19

2 SVETOVÉ KRAJINY PRODUKUJÚCE ZLATO 20

2.1 SVETOVÉ CENTRÁ ŤAŽBY *20*

2.1.1 Čína *21*

2.1.2 Južná afrika *21*

2.1.3 Austrália *22*

2.1.4 USA *23*

2.1.5 Peru *23*

2.1.6 Kanada *24*

2.1.7 Rusko *24*

2.1.8 Indonézia 25

3 NAJVÄČŠIE SPOLOČNOSTI SVETA 26

3.1 SVETOVÉ SPOLOČNOSTI A ŤAŽBA ZLATA *26*

3.1.1 Barrrick *26*

3.1.2 Goldcorp *27*

3.1.3 Anglo Gold Ashanti. *28*

3.1.5 Kinross Gold Corporation *29*

3.1.6 Goldfields 31

4 DISTRIBUČNÉ CESTY VO SVETE A V ČR 31

5 ČASOVÁ RADA ŤAŽBY KOMODITY VO SVETE OD ROKU 2000 34

5.1 AKCELERÁCIA INVESTIČNÍHO DOPYTU PO ZLATE *34*

5.1.1 Umelé potláčanie ceny zlata 35

5.1.2 Trh zlata je v pomere k akciovému trhu veľmi malý *36*

5.1.3 Zamedzenie auditu FEDu 36

6 ČASOVÁ RADA CIEN KOMODITY VO SVETE OD ROKU 2000 37

6.1 ZLATO A FAKTORY VPLÝVAJÚCE NA VÝVOJ JEHO CENY *38*

6.1.1 Úrokové sadzby *39*

6.1.2 Monetárna politika 39

7 NAJVÄČŠÍ SPOTREBITELIA SUROVINY VO SVETE OD ROKU 2000 40

7.1 CHARAKTERISTIKA KOMODITY *43*

7.1.1 Komoditné burzy v Českej republike *44*

7.1.2 Dôvod vzniku komoditných búrz *45*

7.1.3 Prvé komoditné burzy 45

7.2 AKO INVESTOVAŤ DO DRAHÝCH KOVOV *46*

7.2.1 Dukáty *47*

7.2.2 Rast alebo pokles *48*

7.2.3 Inflácia nahráva zlatu *49*

7.2.4 Investičný dopyt *49*

7.2.5 Štandard zlatej mince *50*

7.2.6 Investori 51

8 PROGNÓZA ĎALŠIEHO VÝVOJA ŤAŽBY A CIEN 52

8.1 SVETOVÁ REZERVNÁ MENA *52*

8.1.1 Časová bomba derivátov *52*

8.1.2 Nárast ponuky zlata *53*

8.1.3 Zvyšovanie podielu zlata vo východných centrálnych bankách *54*

ZÁVER 58

HODNOTENIE ZADÁVATEĽA 59

ABSTRAKT 60

ABSTRACT 61

BIBLIOGRAPHY 62

ZOZNAM SKRATIEK 64

ZOZNAM OBRÁZKOV TABULIEK A GRAFOV 65

ÚVOD

Projekt má poskytnúť rozsiahle trhové údaje, stotožniť sa s kľúčovými priemyselnými trendami a ponúknuť obchodný odhad. Zlato je v súčasnej dobe veľmi žiadaná komodita a jej cena trhá rekordy. Už od pradávna bolo považované za symbol bohatstva, čo platí i pre dnešnú dobu. Zlato vždy predstavovalo hodnotu, ktorá sa nikdy nedá zdevalvovať a tým si vybudovalo odpor populistických vládnych autorít. Zlato je samostatná mena, ktorá sa nedá kontrolovať, má oveľa silnejší politický aspekt ako by sa mohlo zdať. To že cena zlata začne rásť znamená, že niečo nie je v poriadku a ľudia utekajú preč od papierových peňazí. Zlato má tak funkciu nezávislej meny, ktorá núti krajiny k fiškálnej disciplíne a preto sa každý, kto nekryté papierové vydáva.

Bude sa snažiť znižovať cenu zlata, aby sa získal dojem, že si mena udržiava hodnotu.
Už pred 6000 rokmi sa používalo ako uchovávateľ hodnoty a prirodzene, pre svoju vzácnosť sa stávalo menou. Po dlhú dobu slúžilo zlato uložené v štátnych bankách ako zlatý štandard garantujúci hodnotu štátom vydávaného peňažného obeživa. Po druhej svetovej vojne význam zlata ako devízy postupne klesal a úplne túto funkciu prestalo plniť v roku 1971. V tej dobe bola fixovaná cena zlata na úrovni 35,20 USD za trojskú uncu (31,1035g). Pre porovnanie ak by sme sa teoreticky vrátili k zlatému štandardu a chceli by sme mať zlatom kryté všetky fyzicky existujúce doláre (bankovky, mince), jeho cena by musela byť v súčasnosti približne 6000 USD/oz.

Cieľom Bakalárskej práce je objasniť problematiku vývoja komodity Zlato vo svete. Poukázať predovšetkým na perspektívy a potenciál budúcnosti, ktorý komodity predstavujú. Práca bude rozdelená do 8 kapitol. V prvej kapitole spracujem teoretický základ k danej problematike, následne v druhej kapitole predstavím Svetové krajiny ktoré sa zaoberajú ťažbou komodity. V tretej kapitole opíšem najväčšie svetové centrá ťažby – svetové krajiny, ktoré sú zároveň najväčším producentom tejto komodity. V štvrtej kapitole budem opisovať Distribučné cesty vo svete a v ČR. V piatej kapitole sa zameriam na Časovú radu ťažby komodity vo svete, a jej vývojom za posledných 10 rokov. Šiesta kapitola sa bude týkať časovej rady cien komodít. Siedma kapitola je zameriava na najväčších spotrebiteľov suroviny vo svete. Ôsma kapitola popisuje Prognózu ďalšieho vývoja ťažby a cien.

1 TEORETICKÁ ČASŤ

1.1 História a vývoj zlata

Obrázok č. 1: Zlato a jeho tvar

Zdroj: [1]

Zlato (lat. *aurum*), má značku **Au.**

Protónové číslo: 79

Relatívna atómová hmotnosť: 196,96655

Hustota: 19 290 kg/m3

Teplota tavenia: 1 064 stupňou celzia

Teplota varu: 2 856 stupňou celzia

Označenie: GC, Gold (COMEX)

Veľkosť kontraktu: 100 trojských uncí *1 trojská unca = 31,1034807 gramov*

32,15 trojských uncí = 1 kilogram

Margin: 2 025 USD

Obchodovacie hodiny: (14.20 - 20.30 SEČ), elektronicky (22.00 - 14.00 SEČ)

Začiatok obchodovania: 1974

Krištof Kolumbus uvádza: "*Zlato je rozprávková vec. Dajú sa zaň kúpiť všetky radosti sveta. Zlato dokonca otvára dušiam brány do raja.*"

***STABILITA**: Zlato a striebro sú vzácne kovy, ktoré na rozdiel od peňazí nemôžu byť znehodnotené. Stále si ponechávajú svoju vlastnú hodnotu a tým poskytujú ochranu pred infláciou.

***BEZPEČNOSŤ**: Priemysel potrebuje stále viac striebra a zlata. Náleziská sú obmedzené, dopyt zreteľne prevyšuje ročné vyprodukované množstvo.

***LIKVIDITA**: Kto má zlato, ten má stále peniaze. Zlato a striebro sú medzinárodnými menami a môžu byť kedykoľvek okamžite speňažené.

***NEZÁVISLOSŤ**: Zlato a striebro sú nezávislé na štátoch a menách. Hodnota sa definuje predovšetkým porovnaním ponuky a dopytu.

***REZERVY**: Vzácne kovy ako železná majetková rezerva. Čo je dobré pre centrálne banky a vlády, nemôže byť zlé pre jednotlivca.

História zlata sa vinie ako niť históriou ľudstva.[1] Aj dnes je zlato symbolom bohatstva a moci. Zlato je ušľachtilý žltý, stály a veľmi kujný kov známy už od staroveku. Je elektricky aj tepelne dobře vodivý. V prírode sa vyskytuje najmä v rýdzej forme. Zlato je v zemskej kôre veľmi vzácnym prvkom. Priemerný obsah je iba 4-5 ppb (μg/kg). Aj v morskej vode je jeho koncentrácia veľmi nízka, napriek tomu však vďaka vysokej koncentrácii chloridových iónov nie celkom zanedbateľná. Vo vesmíre pripadá na jeden atóm zlata približne 300 miliárd atómov vodíku. V horninách sa vďaka svojej inertnosti vyskytuje prakticky iba ako rýdzi kov. Kockový nerast vytvára pliešky a zrná uzavreté najčastejšie v kremennej výplni žíl.

Kryštály nie sú hojné, často mikroskopicky rozptýlené v šedom žilnatom kremeni. Vyskytuje sa rýdze alebo v zliatine so striebrom (elektrum). Po rozrušení žíl sa dostáva do náplavov odkiaľ sa *ryžuje*. Najbohatšie svetové náleziská sú v Južnej Afrike, na Urale, v Austrálii; okruhliaky zlata (nugety, až kilogramové) v Kanade a na Sibíri. V Česku sú zlatonosné žily v

[1] *Historia zlata* [online]. 2010 [cit. 2010- 07-09]. Dostupné na www: http://www.zlatatehla.sk/zlato-a-trhy/historia-zlata

stredných Čechách (napr. Jílové, Roudný), v Jeseníkoch (Zlaté Hory) a v okolí Kašperských hôr, na Slovensku pri Kremnici, ale aj v západnej časti Malých Karpát.[2]
Zlato bolo z jedným z prvých kovov s ktorým sa praveký človek stretol. Bol to jeden z prvých kovov, ktoré sa ľudia naučili spracovávať, vďaka jeho kujnosti a mäkkosti. Užitie bolo spočiatku praktické hlavne k výrobe nástrojov a domácich potrieb.

Taktiež ho bolo možné nájsť na zemskom povrchu. Boli mu pripisované špeciálne až mýtické vlastnosti. V gréckej mytológii bol vysvetľovaný pohyb Slnka po oblohe ako putovanie boha Slnka Hélia na zlatom voze. Počiatok ťažby a spracovanie zlata sa datuje od 5-4. tisícročia pred. n. l. Staroveký Egypt je nerozlučne spätý so zlatom. Ťažba a umelecké spracovanie zlata v Egypte počas staroveku dosiahlo jedného zo svetových vrcholov zlatníckeho umenia a technickej zručnosti vôbec. Najznámejším dokladom staroegyptského zlatníctva je poklad nájdený v hrobke Tutanchomóna (14. stor. pred. n. l.), ktorá ako jedna z mála bola v neporušenom stave. Faraón bol pochovaný priamo v zlatej rakve a jeho obličaj pokrývala maska so zlatého plechu. Vzhľadom k tomu, že Tutanchamón bol vládcom na egyptské pomery v celku bezvýznamným, dá sa ľahko predstaviť, aká záplava drahých kovov musela sprevádzať najmocnejších faraónov. Predpokladá sa, že práve vykradnutím hrobiek slávnych faraónov spustilo v Egypte infláciu, spôsobilo hospodársky rozvrat a stalo sa i jednou z príčin, prečo Egypt v 1. tisícročí p. n. l. prišiel o svoje doterajšie veľmocenské postavenie. Zbohatnúť sa tu podarilo len málokomu.

1.1.1 Ložiská zlata v Čechách

V Čechách sa ložiská zlata nachádzajú na šestine územia. Zlato sa tu ťažilo od pradávna. Odhady celkovej ťažby v priebehu histórie se pohybuje od 60 t do 1000 t. Prvý zlatý boom se čiastočne odohrával v dobe bronzovej (1800-700 pred. n. l.). Prvý zlatý predmet z českého zlata, starý asi 3700 rokov pochádza z archeologického výskumu na Hradišti u Vršovic na Písecku. Druhý zlatý boom behom osídlenia Keltami v 2. -1. storočí pred. n. l., ktorý z neho

[2]STRUŽ, J; STUDÝNKA, B. J; Zlato: *Příběh neobyčejného kovu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. s. 59 ISBN 80-247-0902-3

vyrábali šperky, možno i súčasťou brnenia, ale predovšetkým razili mince, nachádzajúce sa dnes pri archeologických výzkumoch v Strednej Európe. Získavanie zlata v Čechách má veľmi starú tradíciu, ktorá je podmienená rozsiahlymi ložiskami tohto kovu.

Najvýznamnejšie pásmo sa tiahne zo stredných do juhozápadných Čiech v dĺžke asi 100 km. (Začína u ílového, vedie cez Stechovice, Nový Knín, Písecko až na Šumavu, kde v okolí Kašperských hôr končí.[3] Nájdeme ho však aj pod Blaníkem u Louňovic (baňa Roudný), v Krkonošiach (Černý Důl), u Českých Budějovic (Rudolfov, Dobrá Voda) i v Jeseníkoch (Zlaté Hory). Len v Čechách je známe viac ako 700 miest, kde sa zlato ryžovalo alebo dobývalo. Jednotlivé náleziská majú svoje zvláštnosti, ktoré sú dané geologickými pomermi. Prvý skutočný rozmach ťažby zlata na území Čiech zaznamenávame v 2. a 1. storočia pred nl, kedy bolo územie osídlené Keltmi. Po nich Slovania od 9. storočia postupne zdokonaľovali ťažobné techniku od ryžovanie k banskej ťažbe.

Prvé banické mestá (Krásná Hora - zlatá kráľovská koruna pre Přemysla Otakara II. Prezývaný Kráľ železný a zlatý). Tretí zlatý boom v stredoveku 12-14. storočí. n. l. Ján Luxemburský od roku 1325 razil zlaté mince nazývané florény, ktoré mali funkciu mezinárodného platidla. Karol IV. kúpil Braniborsko za pól milionov zlatých mincí, ktoré pochádzali z českého zlata. Rovnako koruna českých králov (1,5 kg zlatého plechu o sile 1 mm), ktorú nechal vyrobiť, je z rovnakého zdroja. V modernej histórii sa ťažba okrem náhodných nálezov pohybovala na hranici rentability. V r. 1968 bola zastavená ťažba v poslednom regulárnom dole u Jílového. Od tej doby prebiehajú prevažne prieskumné práce. História ťažby v Kašperských Horách.

1.1.2 Ložiská zlata na Slovensku

V stručnosti uvediem len významnejšie ložiská z ktorých sa zlato, popri iných kovoch, získavalo a to od východu smerom na západ Slovenska: Zlatá Baňa, Zlatá Idka, Poproč, Čučma (len v rokoch 1932-38 bolo získaných 730 kg zlata), Dúbrava, Magurka, Banská

[3] *Kašperské hory* [online]. 2011 [cit. 2011-02-17]. Dostupné na www. http://www.zlatokop.cz/ckz/clanky/cesky/kasperske_hory/kasperske_hory.html

Štiavnica, Hodruša (baňa Rozália), Kremnica, Pezinok.[4]Najviac to bolo s ložiskami v Kremnici, cca. 35 000 kg, okolia Banskej Štiavnice 20 000 kg, zo Spišsko – gemerského Rudohoria 4 000 kg, Nízkych Tatier 2 800 kg, ryžovaním bolo získaných 500 kg, najmä zo štrkov rieky Dunaj. V súčasnosti, na podklade priaznivých výsledkov vyhľadávacieho prieskumu, sa znova pripravuje k ťažbe ložisko v Hodruši pri Banskej Štiavnici, kde investorom a ťažiarom je firma Slovenská banská s.r.o. zo sídlom v Hodruši.

Táto firma od roku 1991 do roku 2003 získala z rudy 3 451 kg zlata. Podmienky ťažby sú tu však mimoriadne náročné, ťaží sa vo veľkej hĺbke, s komplikovanou dopravou a dosť nepriaznivým rozložením a priebehom zlatonosných žul, čo zvyšuje náklady na ťažbu. Druhým perspektívnym ložiskom je staré známe ložisko zlata v Kremnici – lokalita Šturec.n V posledných desiatych rokoch tu urobil rozsiahly geologický prieskum investor z Kanady. Overených je cca. 12 miliónov ton rudy s obsahom zlata 1,5 – 2,5 g/t a striebra s obsahom 15 – 25 g/t. Proti ťažbe tohto ložiska je však samotné mesto Kremnica, ako i okolité obce z obavy škodlivého vplyvu na životné prostredie (občianske združenie „Kremnica nad zlato“). Ložisko sa má ťažiť povrchovo, formou lievikovitej jamy s veľkým objemom nutného premiestnenia rudy a okolnej horniny.

Vznikajú tým nové odpadové haldy. Nutné je postaviť úpravňu na získanie zlata, čo si vyžaduje chemický proces, vznikajú odkaliská.

1.1.3 Ťažba zlata na Klondike

Zlato sa na Klondike ťažilo a ešte stále ťaží na tzv. placeroch. Označuje sa ním nálezisko, kde je zlato, alebo iné vzácne nerasty, uložené v nánosoch piesku alebo štrku v korytách riek a potokov. Najjednoduchší spôsob ako získať zlato z placeru je ryžovanie. Využíva sa pritom skutočnosť, že zlato je až 19-krát ťažšie ako voda a je oveľa ťažšie ako štrk a piesok. Pri ručnom ryžovaní sa naberie ryžovaná zmes do širokej kovovej panvice a pomocou prúdu

[4]BAKOŠ, F.; CHOVAN, M.; a kolektív. *Zlato na Slovensku*. 1. vyd. Bratislava: Slovenský skauting, 2004. s. 80 ISBN 808-91-3621-4

vody sa z nej postupne odplavujú ľahšie častice. Čiastočky zlata vzhľadom ku svojej hmotnosti zostávajú na dne panvice. Ten istý princíp sa využíva aj pri ryžovaní zlata vo veľkých otvorených debnách opatrených na dne priečkami kvôli spomaleniu pohybu čiastočiek zlata, do ktorých sa pridáva ryžovaná zmes lopatami.

Tento spôsob získavania zlata na Klondike bol typický pre počiatočné obdobie zlatej horúčky. Zlato sa na Klondike ťažilo ešte dlho po skončení zlatej horúčky, ba dokonca v posledných rokoch bola jeho ťažba obnovená. Nešlo však už o individuálne ryžovanie, ale o priemyselnú ťažbu obrovskými plávajúcimi bagrami, aj keď princíp zostal ten istý. Prvý bager začal ťažiť zlato na Yukone už v roku 1899, počas doznievania zlatej horúčky. Postupne ich bolo postavených až 20 a pracovali tu až do konca 50tych rokov 20. storočia.

1.2 Využitie komodity

1.2.1 Šperkársky sektor

Prelom 19. a 20. storočia je vo výtvarnom umení spojený s umeleckým slohom zvaným secesia. V šperkárstve sa vyznačuje rastlinným ornamentom s nezvyčajnou technickou dokonalosťou v prevedení. Okrem tradičných materiálov sa využívala aj meď a oceľ, syntetické kamene, sklenené pasty a umelé materiály. V piatich vitrínach sú prezentované rôzne časové úseky v šperkárskej tvorbe 20. storočia od secesie až po ukážky súčasnej strojovej výroby a individuálnej ateliérovej tvorby. V štyroch vitrínach sú vystavené originálne šperky vyhotovené z liatiny a leštenej ocele, tiež imitácie drahých kameňov z konca 19. až začiatku 20. storočia. Ukážky jabloneckej bižutérie sú prezentované od 50. rokov 20. storočia až po súčasnosť.

Šperkársky priemysel sa na celkovom dopyte po fyzickom zlate podieľa najvýraznejšie. V posledných rokoch sa dopyt po fyzickom zlate podieľal približne 60 – 70 % na celkovom dopyte po fyzickom zlate. Medzi najväčších dovozcov zlata patria krajiny ako India, Čína a Turecko. Ďalej veľmi výrazný dopyt po zlate je pozorovateľný aj v najrozvinutejších ekonomikách sveta, kde sú šperky kupované ľuďmi ako luxusné statky. V krajinách ako India a Turecko má zlato veľmi významné postavenie aj v samotnej kultúre týchto krajín, a tak

dopyt týchto krajín po zlate je ovplyvňovaný aj inými faktormi ako otázkou bohatstva. Používa sa prevažne k výrobe šperkov a to vo forme zliatin so striebrom, meďou, zinkom, paladiom či niklom).

Prímesy paládia a niklu najviac zafarbujú vzniknutú zliatinu – vzniká tak v súčasnej dobe dosť moderné biele zlato. Obsah zlata v klenotnických zliatinách alebo rýdzosť sa vyjadruje v karátoch (rýdze zlato je 24karátové). I veľmi tenký zlatý film na povrchu neušľachtilého kovu ju dokáže účinne ochrániť pred koroziou. Pozlacovanie kovových materiálov se obvykle prevádza elektrolytickým vylučovaním zlata na príslušnom kove, ktorý je ponorený do zlatého kúpela a je na nej vložené záporne napätie (pôsobí ako katoda). Okrem toho zlatenie zvyšuje hodnotu pokoveného predmetu, ako príklad môžu slúžit rôzne športovné a příležitostné medaily, pamätné mince, bižutéria apod.

Na nekovové povrchy (drevo, kameň) sa zlato nanáša mechanicky, pričom se využíva fakt, že kovové zlato možno rozvalcovať alebo vyklepať do mimoriadne tenkých folií o hrúbke iba niekoľko mikrometrov (z 1 g zlata možno vyrobiť fóliu o ploche až 1 m²). Zajímavé je, že tieto veľmi tenké fólie majú pri pohľade proti svetlu zelenú farbu. V tomto prípade má zlatá fólia na povrchu pozláteneho predmetu funkciu nielen ochrannú, ale i estetickú (pozlatené sochy, časť stavieb).

1.2.2 Medicínsky sektor

Najstaršie záznamy o používaní zlata na účely liečenia pochádzajú z Alexandrie v Egypte. Pred viac ako 5000 rokmi Egypťania užívali zlato na očistenie mysle, tela a ducha. Verili, že zlato v tele pracuje ako stimulátor životnej sily a zvýšenia vibrácií na všetkých úrovniach. Alchymisti v Alexandrii vynašli „elixír" vyrobený z tekutého zlata. Verili, že zlato je mystický kov, ktorý predstavuje dokonalosť vecí a že prítomnosť zlata v tele oživuje, omladzuje a lieči množstvo ochorení a prinavracia mladosť a dokonalé zdravie. Pred 4500 rokmi používali Egypťania zlato v zubárstve. Moderná archeológia odhalila pozoruhodné prípady dávneho používania zlata. Aj v súčasnosti je zlato stále považované za ideálny materiál v zubnom lekárstve.

Každoročne sa približne 13 ton zlata použije na výrobu zubných koruniek, mostíkov a umelých chrupov. Zlato je ideálne na tieto účely, pretože nie je toxické, je ľahko tvarovateľné, neopotrebuje sa, nekoroduje a nestráca lesk. V stredovekej Európe boli veľmi populárne zlatom potiahnuté tabletky a „zlatá voda." Alchymisti pridávali zlatý prášok do nápojov na „upokojenie boľavých končatín," čo je jedným z prvých označení pre artritídu.
V čase renesancie, Paracelsus (1493-1541) ktorý je považovaný za zakladateľa modernej farmakológie vytvoril množstvo úspešných liekov z kovových minerálov, vrátane zlata.[5]

1.2.3 Priemyselný sektor

Zlato sa v malom množstve nachádza všade na svete. V každej tone zemskej kôry je obsiahnuté priemerne 5mg. Na niektorých miestach sú však zlaté ložiská dostatočne mocné, aby sa ťažba vyplatila. Aby dol zarábal musí ruda obsahovať 2-10 gramov zlata na tonu horniny v závislosti na hĺbke dolov a spôsobu ťažby. Zlatonosné rudy sa nachádzajú v horninách, často na rozhraní staršej a mladšej tektonickej dosky. Primárne ložiská sa vyskytujú v ´´zeleno kameňoch´´, starých čedičových horninách, ktoré sa sformovali v rannom období utvárania Zeme. Zlato sa po milióny uvoľňovalo z hornín a v horúcich hydrotermálnych roztokoch bolo prenášané puklinami a štrbinami do hornín iného typu, kde sa po vychladnutí roztoku usadilo ako rudná žila.[6]

V geologicky aktívnych oblastiach sveta ako je Yellowstonský národný park v USA a niektoré časti And sa „geotermálne´´ zlato stále ukladá. Geológovia tieto novodobé ložiská študujú, aby našli odpoveď, kde hľadať pôvodné staré náleziska.

1.3 Ušľachtilosť a vzácnosť farebného kovu

Keby všetko doposiaľ vyťažené zlato teda asi 158 000 ton sa zlialo do jedného kusu, vytvorilo by kocku o hrane iba 20 metrov. Jedna trojská unca 31,1g zlata môže byť vytesaná

---

[5]*Historia zlata* [online]. 2010 [cit. 2010-10-10]. Dostupné na www: http://www.zlatatehla.sk/zlato-a-trhy/historia-zlata

[6]CELIA C; *Přírodní bohatství Země.* 1. vyd. Praha: Reader´s Digest, 2010. s. 94 - 104. ISBN 978-80-7406-088

do tenučkej fólie o ploche 9m^2 alebo vyťažená do drôtu 100km dlhého a slabšieho ako ľudský vlas. Najstaršie známe zlaté predmety sú staré 6000 rokov a patrili k výbave hrobov nájdených na starovekom cintoríne vo Varne v dnešnom Bulharsku. Zlaté umelecké predmety objavené v 280 hroboch sú dokladom vysokej úrovne remeselnej zručnosti a zahrňujú náramky, prívesky a náušnice. Vyobrazenie v Egyptských hrobkách svedčí o tom, že starí Egypťania opracovávali zlato už na začiatku 3.tisícročia pred. n. l.

Predpokladá sa taktiež, že počiatky spracovania zlata v Číne siahajú k dynastii Šang v dobe pred 4000 rokmi. U starých národov bolo zlato pre svoju nádheru a trvanlivosť používané k výrobe veľmi cenných a zároveň kultových predmetov. Pre Inkov, ktorí nachádzali neprebrané množstvo zlata v podzemných alebo povrchových náleziskách, bolo zlato ´´potom boha Slnka´´. Nepoužívali peniaze a zlato pre nich teda nemalo žiadnu peňažnú hodnotu. Miesto toho ich používali na fasády budov a k výrobe rozmanitých predmetov. Inkovia verili, že zlato je odleskom nádhery boha Slnka. Veľa starých národov používalo

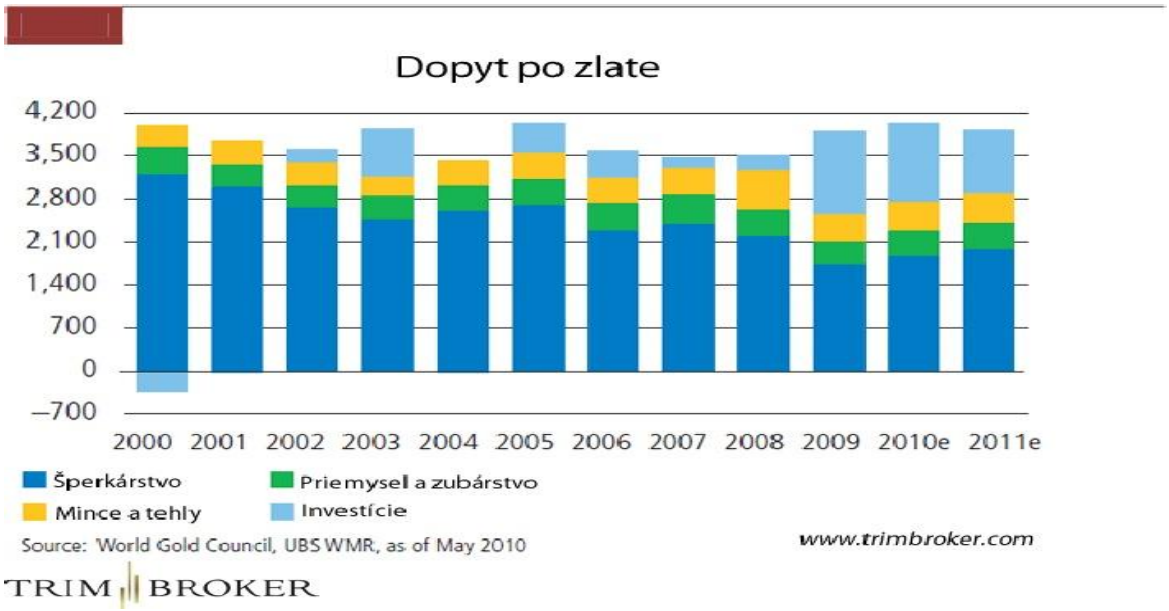

Graf č. 1 : Dopyt po zlate podľa odvetvia v US dollároch

Zdroj: [1]

zlato ako platidlo. Zlaté poklady a mince bývali tým prvým, čoho sa dobyvatelia v časoch vojny zmocnili. Veľa starodávnych predmetov zo zlata sa zachovalo, často práve ako príslušenstvo takých hrobov ako vo Varne.

1.3.1 Symbol úspechu

Aj keď bolo zlato vo svojom prvenstve medzi drahými kovmi pripravené platinov, zostalo i naďalej synonymum prepychu a spoločenského postavenia. Najcennejšia je zlatá olympijská medaila, i keď je v skutočnosti len pozlátená. Medaila za Nobelovú cenu o priemere 66 milimetrov do roku 1980 obsahovali 200 gramov 23 karátového zlata, dnes sa vyrábajú z 18 karátového zeleného zlata pozláteného 24 karátovým zlatom. Sošky Oscara vysoké 34 centimetrov udelované Akadémiou filmového umenia a vedy USA sú pozlátené 24 karátovým zlatom. Zlatá palma predávaná na filmovom festivale v Cannes je odliatok z 24 karátového zlata pripevnený ku kúsku brúseného kryštálu.

Starí Egypťania boli prví, kdo mistrovsky zvládli umenie kovania zlata do tenkých plátkov. Najstaršími zachovanými ukážkami pozlátenia z obdobia asi 3000 rokov pred n. l. sú strieborné sošky potiahnuté zlatými plátmi. Od tej doby sa zlato používa na povrchy najrôznejsšieho druhu vrátane kovu, dreva a sádrovej malty a výrobe sakrálnych a cenných predmetov vrátane sôch, obrazov, obrazových rámov a oltárnych obrazov. Thajský buddhisti prilepujú malé kúsky zlatých lístkov na Buddhovej sochy na znamenie úcty. Najstarší zlatý Buddha v zemi z chrámu Mahamuni v Myanme (predtým Barma) mal na sebe za storočie toľko zlatých plátkov od veriacich, že bol ťažko k spoznaniu.

Asi najpozoruhodnejšou ukážkov užitia plátkového zlata je vzhľadom k jeho dlhým stenám a rozľahlým stropom trojposchodový Zlatý pavilon v Kjótu pokrytý zhora nadol zlatými lístkami, daľej španielske barokové kostoly z koloniálního obdobia Južnej Ameriky ukrývajúcu Napoleonovu hrobku ktorá ma pozlátenú kupolu. Tradičný spôsob spracovania zlata do zlatých plátkov sa nazýva zlatotepectvo.

1.3.2 Výnosné podnikanie

Vyhľadávatelia hovoria: Zlato je tam kde ho nájdeš. Vedia, že všetky poučky sú k ničomu, pokiaľ sa človek nevie pozerať, a preto i v miestach kde sa zlato našlo, musí vedieť kde ho hľadať,, Dôležité sú dve veci ,, hovorí britský zlatokop Alf Henderson, ktorý už prehľadal celý svet. Potrebuješ tečúcu vodu, ktorá pritom pretiekla územím, kde kedysi bola sopečná činnosť alebo kde bola zemská kôra zahriata na vysokú teplotu, takže sa tam pretvárali

minerály. Hovoríme o žule a bridrici. Zlato vyplavuje z hornín voda. Keď sa vodný prúd spomalí, zlato sa usadzuje v hlbokých puklinách. Hlavné je hladať v zákutiach riek, kde je prúd pomalší a kde sa zlato môže usadzovať alebo sa odvodniť, kde kedysi dávno mohla pretekať rieka. Alfovým najväčším náleziskom bolo 16,5 uncí zlata (takmer 470g).

1.3.3 Dolovanie zlata na divoko

Domorodí obyvatelia dobývajú zlato vo svojich lokalitách po stáročia a považujú to za svoje prirodzené právo, je táto ťažba spojená s problémami. K uvoľneniu zlata z horniny sú často používané zlúčeniny ortute a tento proces škodí životnému prostrediu. Veľké spoločnosti dodržujú prísne nariadenia a zákony upravujúce používanie chemikálií a nariadujúce likvidáciu odpadu zo zlatých dolov.

1.3.4 Dopyt po zlate

Čo sa týka dopytu oficiálneho sektora po zlate, ten bol v posledných rokoch skôr negatívny, zásoby zlata centrálnych bánk zaznamenávali na ročnej báze skôr mierny pokles. Centrálne banky mnohých krajín totiž považovali dražbu zlata v porovnaní s inými aktívami (devízovými rezervami) za menej efektívnu.[7] Najväčší význam v súčasnosti má zlato pre centrálne banky rozvíjajúcich sa krajín s prebytkom obchodnej bilancie. Krajiny ako Čína, India, Brazília, Rusko a iné menšie ekonomiky sa nákupom zlata snažia znížiť svoju závislosť od hlavných svetových mien (predovšetkým od USD) nákupom zlata. Vďaka pozitívnej obchodnej bilancii, ktorá je dôsledkom vyšších exportov v porovnaní s importmi, sa týmto krajinám v štátnych rezervách hromadia devízové rezervy.

Obrázok č. 3 : Ryžovanie zlata na divoko
Zdroj: [3]

[7] *Európska centrálna banka* [online]. 2011 [cit. 2011-03-30]. Dostupné na www: http://europa.eu/institutions/financial/ecb/index_sk.htm

2 SVETOVÉ KRAJINY PRODUKUJÚCE ZLATO

2.1 Svetové centrá ťažby

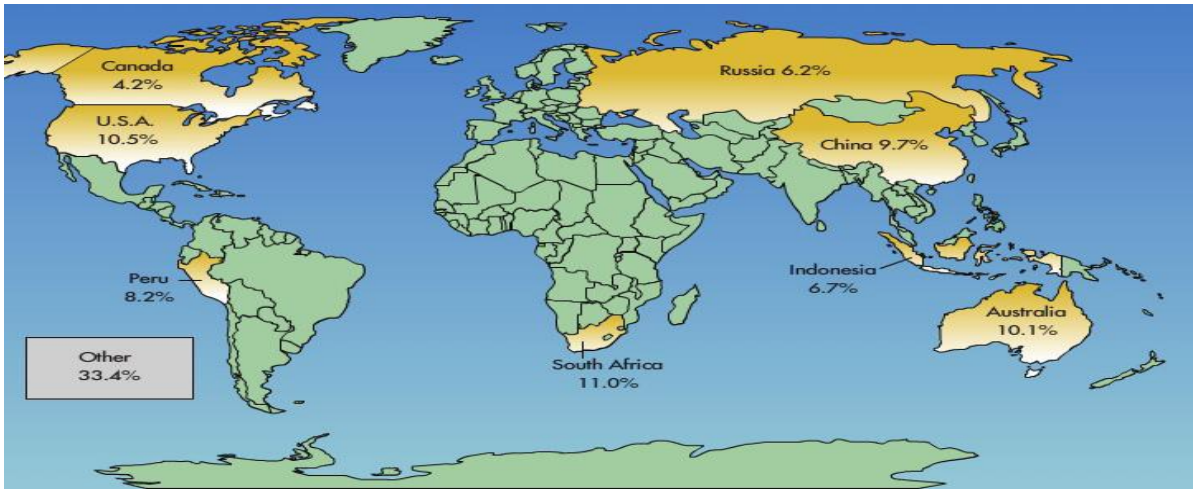

Obrázok č. 2: Mapa svetových krajín a ťažba

Zdroj:[2]

Pokiaľ ide o rok 2009, činila celková svetová produkcia zlata asi 2350 tun. Na prvom mieste v ťažbe sa umiestnila Čína, na druhom mieste bola Austrália, na treťom sa umiestnila JAR a USA, piate miesto obsadilo Rusko a šesticu najväčších producentov uzaviera Peru. Konkrétne se jednotlivé krajiny na celkovej produkcii podielali nasledujúcim spôsobom:

Poradie	Krajina	Množstvo zlata	Podiel na produkcii
1.	Čína	300 t	12,8 %
2.	Austrália	220 t	9,4 %
3.	JAR, USA	210 t	8,9 %
5.	Rusko	185 t	7,9 %
6.	Peru	182 t	7,7 %

Tabuľka č. 1: Celková svetová produkcia zlata

Zdroj: [1]

V súčasnej dobe sú ryžovateľné ložiská zlata už väčšinou vyčerpané. Dnes sa preto ťažia primárne ložiská, kde je zlato veľmi jemne rozptýlené v hornine a kov je z horniny získavaný hydrometalurgicky, čo je pomerne veľmi náročný proces, ktorý ďalej zvyšuje cenu žltého kovu.

2.1.1

Čína

V roku 2007 Čína predbehla Južnú Afriku čím sa stala svetovým dodávateľom zlata. Teraz Čína vedie svet v produkcii ťažby zlata majúc vyššiu produkciu v 2007 pri 12% cez 2006, produkuje 9.7 Moz (276 ton) podľa GFMS. Produkcia obyčajne bola obohatená v západných oblastiach Shandong, Henan, Fujian a Liaoning. Nedávno, západné oblasti ako Guizhou and Yunnan videli ostré zvýšenie v ich produkcii zlata. Výhody v metalogenetickej teórii a výskumných metódach pre Carlin typ (Nevada) uložené zlato od Amerických geológoch bolo úspešne aplikované na Čínu. Cez 100 Carlin typoch uložené zlato udalosti boli určené na juhozápade a centrále Číny. Čínsky Carlin typ záruk sú uvedené okolo kraja Prekambrian Yangtz kratogénu.

Dodatkové záruky ležia v západnej oblasti Qinling kde sú prítomné mnohé útesy. Čína má 650 ton zlatých rezerv a plány zvýšiť ich k 3000 tonám cez 5 rokov.

2.1.2

Južná Afrika

Južná Afrika je teraz druhým najväčším producentom zlata. Po prvý krát od roku 1905 nebola táto krajina najväčšia. Okolo 95% ťažby zlata v Južnej Afrike sú podzemné operácie, dosahujúce hĺbky okolo 3.8 km.

Hou Huimin, vyhlásil: *"Následkom finančnej krízy sa mení hodnota dolára veľmi rýchlo, je možné ze stratí svoj status svetovej rezervnej meny."*

Spôsobené poklesom zásob rudy, sa zvýšila hĺbka ťažby, personálne problémy, výkon prerušenia a rastúce produkčné náklady, produkcia bola stále klesajúca. Južná Afrika má rozľahlé zlaté rezervy rudy, odhadované na 40, 000 ton a reprezentuje okolo 40% svetových rezerv. Hlavným producentom zlata Južnej Afriky sú umiestnené pri Archean Witwatersrand nádrži. Táto nádrž bola ťažená viac ako 100 rokov a vyprodukovala viac ako 41, 000 ton zlata.

Nepodobná väčšina svetových najväčších úschov zlata vo Witwatersrand ("Wits") je antická úschova ryžovisko, so zlatom ktoré je hlavným pri zložení a drti. Wits nánosová nádrž pásov cez oblúk približne 400 km cez Voľný štát, Sever, Západ a Gauteng oblasti.

2.1.3

Austrália

Zlato sa produkuje všade v Austrálii, ale západná Austrália je zdaľeka najväčší štát v produkcii zlata, produkujúc okolo 155 ton zlata in 2007, ktorá znázorňuje presne menej ako 2/3 celkovej produkcie krajiny. Nový Južný Wales a Queensland sú teda pomerne veľkými producentmi s Novým južným Walesom vyrábanie 35 ton v 2007 a Queensland vyrábanie 21 ton. Najväčším producentom Austrálie v 2007 bol Telfer manipulácia kde 0,62 moz bolo vyprodukované. Telfer bol sledovaný pri Kalgoorlie kde produkcia bola takmer 0,61 moz a priehrada Mesačný Svit ktorá vyprodukovala 0,60 moz (18,7ton). Podobnosť 2008 čísla produkcie boli nahlásené pre tieto väčšie zlaté bane.

V podmienkach skúmania, nové zlaté nerasty boli nájdené krížom cez Austráliu a pri hĺbkach nižšie poznaných záruk v meniacich sa spôsoboch mineralizácie. Prastaré zelené skaly Západnej Austrálie Yilgarn Craton zostávajú veľmi obľúbeným cieľom ale skutočné možnosti sa vyskytujú tiež v iných oblastiach.

2.1.4

USA

Produkcia zlata v Spojených štátoch je hlavne sústredovaná v štátoch ako Nevada, Aljaška, Utah a Colorado. Taktiež sú operácie a výskumy so zlatom v Arizone, Kalifornii, Idaho, v Arizone, Californii, Idaho, Montane, v Novom Mexiku, Južnej Dakote, Utahu a Washingtone. Nevada je vedúcim štátom v produkcii zlata a klasifikovaná štvrtá po Číne, Južná Afrika a Austrália vo svetovej produkcii zlata. Bane v Nevade vyúčtujú takmer 82% domácej výroby v 2006. Takmer všetko zlato v Nevade príde z otvorenej ťažby a je regenerovaná pri prostriedkoch kyanidu hromade extrakcií. Jedna z najväčších zlatých operácií v US. je Carlin baňa na severovýchode Nevady, ktorá je producentom zlata z rozsiahlej nízkej kvality stupňových záruk.

Na Aljaške, zlato bolo vyprodukované pri ložiskových baniach, tucet obrovského ryžoviska baní a početné malé ryžovisko baní, väčšinou na Aljaške a v Západných štátoch. Mnoho zlata vyprodukovaného na Aljaške bolo vyťažené z ryžoviska uložené a vyskytujúce sa spolu s mnohými významnejšími riekami a bočnými. Hlavné ložisko-región ťažby bola rieka Yukon nádrž ktorá križuje centrálnu Aljašku. Pláž ukladá úroveň oblasti Nome druhou uprostred výnosného ryžoviska záruk Aljašky.

2.1.5

Peru

Zlato kryté ako produkt z koncentrovných Peru polymetalických baní hodnotené k 2,6 ton v 2006. Veľkí, strední a malí producenti poskytli podporu 187 ton, kým neznáme číslo ryžovísk využívané remeselníkmi baní nahlásili 15,8 ton. Ryžovisko zlata je produkované najviac v Inka a Mariategui oblastiach a z riek a potokov po celej džungli. Rieka Inambari a jej prítoky opisujú svetoznáme pásmo ryžoviska nachádzajúcich sa v juhovýchodných Andách.Yanacocha bana v Andách na severe Peru je považovaná za jednu z najväčších a najviac výhodných na svete – vyprodukovala cez US$7 biliónov hodnoty zlata k dátumu 2008.

Yanacocha úschovy zlata sú vysoko nad teplotné úschovy zlata, s premennými hodnotami striebra. Yanacocha oblasť so zlatom je 10 km x 4 km pásmom zmenených skál vnútri pásma teritória sopky ktorá sa rozkladá na celej dĺžke Peru. Sopečný oblúk taktiež hosťuje Pierinu a istoty Lagún severu.

2.1.6

Kanada

Kanada je jedným zo svetových producentov zlata po Južnej Afrike, USA a Austrálii. Vyprodukovala 140,529 kg of zlata v 2003 od 330 zlatých baní ktoré vykazovali viac ako 90% produkcie. Viaceré zlaté bane Kanady zatvorili následkom nízkej ceny zlata a vyčerpaných zásobách rudy. Zostávajúca produkcia pochádza s dolov ryžoviska a základného kovu výrobkov. Nízka cena zlata a vyčerpania zásob sú zodpovedné za zatvorenie deviatich prevádzok baní za minulé dva roky. Pri konci 2002, bolo prevažne 30 baní zostávajúce v Kanade ; 10 rokov skôr, boli viac ako 50. Pokles v čísle úkonov je pokračovaním prognózy na pár rokov s 8-10 ostatnými baňami očakávajúc zastavenie úkonov v 2005 keď sú ich ekonomické zásoby vyčerpané.

Stratová produkcia vyplývajúca z týchto záverov neočakáva prekročenie 5 ton zlata a mohla by byť vyvážená pre rozvoj a získať produkciu v existujúcich baniach. Zlato vyprodukované v Kanade prichádza hlavne zo zlatých baní, ktoré vykazuje okolo 92,5% spolu. Zostatok je vyprodukovaný na základnom kove 6% a ryžovisku 1,5% baní. Takmer 90% Kanadských zlatých baní sú podzemné prevádzky kde produktivita je pomerne vysoká, ktorá drží produkčné náklady medzi najnižšími na svete.

2.1.7

Rusko

Od 2000, Ruská produkcia zlata bola stále vzrastajúca s 154 tonami vyprodukovaným v 2001, 181 ton v 2002 and 182 ton v 2003. Rusko má meniacu sa len 14% priemyselnú ťažbu zlata výrobcami zlata (okolo 78 spoločností) výroby 74% Ruského zlata. Rusko je toho názoru,

zamestnáva približne 400 000 ľudí v priemyselnej ťažbe zlata. V ZSSR alebo súkromne podnikateľské brigády zlatokopov zlata produkuje takmer polovicu Ruskej produkcie zlata. Kanadské spoločnosti boli najväčšími zahraničními investormi v Ruskom priemysle zlata, investícia od 1995 taktiež poklesla takmer 90%. Kanadské kňazisko zlata, Západný štít a Vysoká rieka zlatých baní sú medzi hlavnými investormi. S krytom ryžoviska a Barrick oceňované rozvojom obrovského Sukhoi protokolu zlatej lode v Irkutskom regióne, ktorá je odhadovaná v počiatočných výdavkoch $1.5 billion. Okrem možnej základnej zásoby 43 Moz Sukhoi protokol PGM má taktiež podstatný význam.

2.1.8 Indonézia

Indonézia bola siedmym najväčším svetovým producentom zlata v 2003, s produkciou 163 ton v porovnaní k 158 ton v 2002.[8] Cez 70% produkcie Indonézia je vytváraná ako pri produkte ťažby medi pri Grasbergu a Batu Hijau, z ktorých každá nahlásila vyššiu produkciu rok po roku. Grasberg, svetovo najväčší producent zlata, vyťažila 98 ton v 2003, pri 8% vzraste od 2002. Svetová skupina Grasberg baňa je situovaná pri Tembagapura, Irian Jaya. Baňa dokazuje a predpokladané zásoby oceňuje pri 2600 Mt stupňovaná pri 1.13% medi, 1.05 g/ton zlata a 3.8 g/ton striebra. Ťažba rúd v tejto oblasti je už dlhodobo predmetom otázok znešistovania životného prostredia.

Denne sa tu vyprodukuje cca 230 000 ton hlušiny, ktorá negatívne pôsobí na riečny systém Aikwa a Arafurské more, ale aj na kvalitu podzemných vôd. Odhaduje sa, priblžne 130km^2 nížinatých oblastí pozdĺž rieky Aikwa je nasýtených meďou, sedimentami a ryby v rieke už takmer vymizli. Rezerva sa odhadom zdvojnásobila od 1995. PT Freeport je najväčším platcom dane v Indonézii a zaplatil odhadom štátu od 1992 $1.3 billion.

Warren Buffet uvádza:„ *Zlato sa ťaží z podzemia v Afrike alebo inde. Potom ho roztavíme, vykopeme ďalšiu dieru, skryjeme ho tam a zaplatíme ľuďom aby stáli okolo a strážili ho. Zlato nemá žiaden úžitok. Každý, ktorý to sleduje z Marsu by sa škrabal za hlavu.* ´´

[8] *Infomine* [online]. 2011 [cit. 2011-02-17]. Dostupné na www: http://gold.infomine.com/countries

3 NAJVÄČŠIE SPOLOČNOSTI SVETA

3.1 Svetové spoločnosti a ťažba zlata

Obrázok č. 4 : Hĺbkový pohľad na miesto ťažby

Zdroj: [4]

3.1.1

Barrick Gold Corporation.

Brookfield Place

TD Canada Trust Tower

161 Bay Street,Suite 3700

P.O.Box 212

Toronto,Canada M5J2S1

Telefón: +1416861-9911

Fax: +1 416 861-2492

http://www.barrick.com/

Prezident & CEO - pán Aaron Regent

Barrick Gold Corporation bola založená v roku 1983 a sídli v Toronte, štát Kanada.

Je najväčšou zlatou baňou vo výrobe a zásobách. Barrick Gold Corporation sa zameriava na produkciu a ťažbu zlata, ako aj pridružené aktivity ako napr. ťažba a vývoj. Barrick taktiež produkuje meď a má podiel na kovo-vývojárskom projekte a nikluvývojárskom projekte, ktoré sa nachádzajú v Afrike a jednom kovo-vývojárskom projekte nachádzajúcom sa v

Rusku. Barrick Gold Corporation celosvetovo známa ako jedna zo spoločností s najväčšími baňami čistého zlata na svete. Obrovsky priemyselné zlato riadi 25 zlatých baní, mimo toho k projektovaniu vodného potrubia naprieč Austráliou, Severnou Amerikou, Južnou Amerikou a Afrikou.

Podľa správy k roku 2009 vystavenou spoločnosťou v Nemecku, založila 139.8 milliónov oz dôkazov, pravdepodobne zlaté rezervy ktoré je najväčšou sumou s neživými rezervami v celom priemysle. Barrick Gold má za cieľ dosiahnuť 7.6 až 8.0 milliónov oz zlata v roku 2010, pri celkovej peňažnej úhrade spolu $425 až $455 za oz. Barrick ponúka investorm výnimočné investovanie finančných prostriedkov k vyšším cenám zlata s najväčšou priemyselnou produkciou 7.42 milliónov oz v 2009 a jej najväčšími rezervami 139.8 milliónov oz, okrem 6.1 billiónov oz medených zásob a 1.06 billiónov oz skrytých strieborných a zlatých rezerv ako v Decembri 31, 2009.

3.1.2

Goldcorp.
Park Place
Suite 3400-666 Burrard Street
Vancouver, B.C.V6C 2X8
Telefón: (604) 696-3000
http://www.goldcorp.com/

Prezident a Výkonný predseda akciovej spoločnosti - pán Charles A. Jeannes
Spoločnosť bola založená v roku 1954 a centrála je v meste Vancouver, Kanada.

Zaoberá sa vyhľadávaním nových nálezísk zlata a ťažbou, spracovaním zlata a vecami s tým súvisiacimi. Goldcorp Inc vedúcou v produkcii zlata, s prevádzkovou činnosťou v Severnej, Strednej and Južnej Amerike. Podľa ročnej správy v 2009 vystavená spoločnosťou Goldcorp, " pokračuje vývinovým vodcom medzi staršími producentami zlata s výrobnou predpoveďou vzrast o 57 percent viac ako nasledujúcich päť rokov." Rastový profil spoločnosti je neprekonaný počas banského priemyslu. Vzrast výroby zlata k 2.42 milliónom oz na intenzite stanovujúcej rast najväčších našich baní.

Aktíva spoločnosti sa skladajú z troch baní na ťažbu zlata nachádzajúcich sa v Kanade (Red Lake, Porcupine a Musselwhite), štyroch baní na ťažbu zlata v USA (Marigold, kde má 67 percentný podiel, 40 percentný podiel v South Arturo a 100 percentný podiel vo Wharf a Imperial), jednej bane na zlato a meď v Argentíne (Alumbrera, kde má 37,5 %- ný podiel), štyroch baní v Mexiku (Los Filos, El Sauzal, kde sa ťaží iba zlato, a v San dimas a Nukay - zlato a striebro), jednej bane na zlato a striebro v Guatemale, 100 percentný podiel v projekte zlata v Cerro Blanco v Guatemale, v jednej bane (zlato) v Hondurase a 40 percentný podiel na projekte zlata vo vývojom štádiu v Pueblo Viejo v Dominikánskej Republike.

Dosiahnutie rekordného rozdielu medzi hodnotami príjmu kvôli väčšej priemernej hodnote chápanej v $978 za oz, ale taktiež k celkovým peňažným výdavkom, ktoré sa oddchylujú k $295 za oz za rok od $305 v 2008.Tok hotovosti z prevádzkovej činnosti pred zmenami v pracovnom obežive zhrnutý cez $1.2 billiónov v 2009 kým nastavený čistý zárobok bol $588.2 milliónov v 2009 porovnateľné k $397 milliónom v 2008.

3.1.3

Anglo Gold Ashanti.

76 Jeppe Street

Newtown

Johannesburg

South Africa 2001

Telefón: +27 11 637 6575

Fax: +27 86 678 9751

http://www.anglogoldashanti.com

Výkonný viceprezident – pán RL Lazare Ba, Hed, Dplr, Smp. Spoločnosť Anglo Gold Ashanti vznikla 26 Apríla 2004 a sídli v Johannesburgu v Južnej Afrike.

V súčastnosti tretím najväčším celosvetovým producentom zlata na svete. Anglo Gold Limited bola nájdená v Júni 1998 s upevneným záujmom zlatých baní Anglo Amerikou. Je jednou z vedúcich svetových spoločností so zlatými banami, má 21 prevádzok v 10 krajinách (Argentína, Austrália, Brazília, Ghana, Guinea, Mali, Namíbia, Juhoafrická republika,

Tanzánia a Spojených štátov amerických). Jeho rezervy rudy predstavovali k 31. decembru 2007 – 73.1 miliónov uncí. Hlavným produktom spoločnosti je zlato. Príjmy tiež pochádzajú z predaja striebra a oxidu uránu. AngloGold Ashanti predáva svoje výrobky na svetových trhoch. Spoločnosť pôsobí v hĺbkových stupňoch otvára jamy v baniach a vykonáva Brownfield's and Greenfields prieskum, hľadá nerasty v spodnej vode marketingovej iniciatívy.

AAnglo Produkcia zlata zhrnutá za rok 4.60Moz, tvoriaca $3.8bn v obchodnom výnose. Finančný predpoklad v 2009 bol $1bn. AngloGold Ashanti vyprodukoval 4.98 milliónov oz zlata odhadovaný na 7% svetovej produkcie. Výroba bola rozdelená medzi: Južná Afrika (42%); Ghana (11%); Mali (8%); Austrália (9%); Brazília (8%); Tanzánia (6%); USA (5%); Guinea (7%); Argentína (3%); a Namíbia (1%).

3.1.4

Newmont Mining Corporation.
Corporate Headquarters
6363 South Fiddler's Green Circle
Suite800
Greenwood Village,CO 80111
T: 303.863.7414
F: 303.837.5837
http://www.newmont.com

Prezident a Výkonný predseda akciovej spoločnosti pán Richard O'Brien. Nájdené v 1921 a verejne obchodný od roku 1925.

Newmont je jedna z najväčších svetových producentov zlata a len spoločnosť zlata zahrňujúca S&P 500 Koeficient a Majetok 500. K 31. decembru 2007 mal Newmont preukázané a pravdepodobné zlaté rezervy 86,5 milióna uncí a pozemky o rozlohe približne 110.550 kilometrov štvorcových. Spoločnosť pôsobiacia v oblasti banictva zlata okolo zemegule, medzi ôsmymi krajinami na piatich kontinentoch – zahrňajúc Severná Amerika, Južná Amerika, Austrália, Ázia and Afrika. Newmont najväčším význačními prínosmi alebo

pôsobnosťou, sú nájdené v: US, Austrália, Peru, Indonézia, Ghana, Kanada, Nový Zéland and Mexiko.

Spoločnosť minie okolo $4 billiónov ročne s 15,000 dodávateľmi celosvetovo za produkty a služby, preto musíme získať maximálnu hodnotu mimo nášho dodávateľského reťazca. Tieto výdavky zahŕňujú hromadné suroviny, zmluvné služby, banícke zariadenia, výrobné zariadenia a dopravu a logistiku. Na koci roku 2009, Newmont dokázal a pravdepodobnosť zlatých rezerv 91.8 milliónov majetkových oz a zoskupenie územnej pozície približne 39,000 štvorcových míl. Podľa Omar Jabara, skupinový orgán pri Newmont, v 2010, "Equity gold výroba očakáva zvýšenie nepatrne medzi 5.3 a 5.5 milliónov oz v prvom rade ako výsledok pokračujúcej 12 mesačné stúpanie zaplňuje výrobu Boddingtons, čiastočné vyváženie pri nižšej produkcii z Nevady a Yanacochy."

3.1.5

Kinross Gold Corporation
25 York Street, 17th Floor
Toronto, ON M5J 2V5
Telefón:416-365-5123
Infolinka:1-866-561-3636
Fax: 416-363-6622
www.kinross.com

Prezident a Výkonný riaditeľ - pán Tye W. Burt
Spoločnosť vznikla v roku 1972 a sídli v Toronte, štát Kanada.

Nájdené v roku 1993, Kinross rýchlo narástla aby sa stala jednou zo svetových vedúcich spoločností v ťažbe zlata. Skúmanie časového prehľadu pre informácie pri našich kľúčových miľníkoch. Kinross Gold Corporation sa angažuje v ťažbe zlata a pridružených aktivitách, vrátane skúmania a získavania zlatonosných území, ťažby a spracovania rudy a obnove ťažob-ných území. Ťažobné a spracovateľské aktivity v oblasti zlata sa uskutočňujú v USA, Brazílii, Chile a v Rusku. Medzi doly, v ktorých Kinross vlastní 100% patrí Fort Knox, Round Mountain, Paracatu, La Coipa, maricunga a Kettle River.

Zaznamenali sme našu najväčší výnos vôbec – 2.24 milliónov zodpovedajúca zlatá protihodnota uncí a 22 percentný vzrast pred 2008. Vytvorili sme rekordnú tržbu $2.4 billiónov, k 49 percentám po 2008.

3.1.6

Goldfields

150 Helen Road Sandown
2196 Sandton Johannesburg
South Africa
Telephone: (+27)(11) 562 9700
Facsimile: (+27)(11) 562 9838
http://www.goldfields.co.za

Výkonný riaditeľ – pán Nicholas J Holland
Spoločnosť GoldFields bola založená v roku 1968 a sídli v Parktown, Južná Afrika.

Gold Fields je jedným z najväčších výrobcov nekrytého zlata s nákladovou produkciou okolo 3.64 millióna oz ročne v ôsmich prevádzkových baniach v Južnej Afrike, Ghane, Austrálii a Peru.[9] Pôsobí v oblasti prieskumu, ťažby, spracovania a tavenia zlata. Gold Fields má tiež rozsiahly rast potrubia s oboma s Greenfields a okolím, projekty bane prieskumu v rôznych stupňoch vývoja. Minerálne rezervy 78 milliónov oz zlata a nerastných zdrojov 281 milliónov oz. Gold Fields je uvedená v JSE Limited (primárny zoznam), Burza v New Yorku (NYSE), Medzinárodná finančná výmena Dubai (DIFX), Euronext v Bruseli (NYX) a Švajčiarska burza (SWX). Ťažba 5 milliónov kvalitných zlatých uncí v priebehu piatich rokov. Spoločnosť vlastní zlaté bane: Kloof, Beatrix, South Deep, Tarkwa, Damang, St Ives, Agnew a Cerro Corona.

[9] *Gold organization* [online]. 2011[cit. 2011-03-02]. Dostupné na www: http://www.gold.org/

3 DISTRIBUČNÉ CESTY VO SVETE A V ČR

Cenu zlata ovplyvňuje ponuka a dopyt.[10]Na rozdiel od ostatných vzácnych kovov je jeho priemyselné využitie menšie, takže je jeho nenávratné spotrebovanie nižšie a väčšina vyťaženého zlata dodnes existuje do forme odliatkov, mincí alebo šperkov. Okolo 19% svetových zásob zlata vlastnia centrálne banky ako svoje zlaté rezervy. Ich predaj je limitovaný rôznymi medzištátnymi zmluvami. Niektoré štáty, v poslednej dobe hlavne Čína a Rusko, oznámili svoj úmysel zvýšiť svoje zlaté rezervy. Nízke úrokové sadzby spôsobili, že štandardné nástroje, ako dlhopisy, nie sú dostatočnou kompenzáciou proti inflačnému riziku. Navyše sa objavujú pochybnosti o schopnostiach niektorých vlád splniť svoje záväzky.

To všetko spolu so všeobecnou nedôverou vo finančné trhy a oficiálne meny spôsobuje tlak na zvyšovanie cien zlata. Dnes je svetový trh so zlatom kombináciou národných a medzinárodných trhov, ktoré takmer nie sú pod vládnou kontrolou. Trhy garantujú 24 hodinové obchodovanie so vzácnymi kovmi. Medzinárodné trhy so zlatom sú umiestnené v mestách ako je Zurich, Hong-Kong, Londýn, New-York, Dubaj. Na účastníkov trhu sú kladené vysoké nároky. Účastníkmi sú zvyčajne veľké banky a špecializované spoločnosti, ktoré majú dobrú reputáciu a stály kredit. Spektrum možných transakcií na medzinárodnom trhu je široké. Neexistujú tu dane a colná kontrola.

Veľké transakcie so vzácnymi kovmi sa uskutočňujú 24 hodín denne, čo má za následok širokú klientskú základňu. Všetky pravidlá sú vytvárané účastníkmi trhu. Národné trhy so zlatom sú trhy jednej alebo niekoľkých krajín, zamerané hlavne na lokálne investície. Sú rozdelené na voľné a regulované trhy. Voľných je väčšina európskych trhov v Miláne, Paríži, Amsterdame, Frankfurte nad Mohanom. Regulovaných je väčšina trhov v krajinách tretieho sveta. Obchody na národných trhoch sa väčšinou uskutočňujú s malými tabuľkami a mincami, platba sa vykonáva v miestnej mene. Čierne trhy sú niektoré trhy v Ázii. Ich existencia je spojená s veľkými vládnymi limitmi na transakcie so zlatom. Čierne trhy žijú paralelne s uzavretými trhmi.

[10]*Obchodovanie zlato* [online]. 2011 [cit. 2011-04-22]. Dostupné na www: instaforex.sk/pre-zaciatocnikov/uzitocne-informacie/obchodovanie-zlata

Uzavretý trh je typ národého trhu s radikálnou organizáciou, kde je zakázaný dovoz a vývoz zlata a kvôli vysokým daniam nie je obchodovanie so vzácnymi kovmi veľmi výhodné.[11]Väčšina zlata na trh pochádza od výrobcov zlata. Môžu to byť malé závody alebo veľké korporácie. Vplyv spločností na trh závisí od množstva zásob zlata. Priemyselné závody a závody šperkov, ako aj spoločnosti, ktoré obchodujú s rafinovaným zlatom (čistením zlata). Národné banky sú najväčšími operatérmi na trhu so zlatom. Oni vytvárajú pravidlá. Treba spomenúť, že aktívny predaj zásob zlata nie je ich hlavným cieľom, ale demonštruje záujem o aktívne využívanie rezerv. Národné banky majú veľký vplyv na trhové prostredie, čo sa stalo zrejmým hlavne v 90. rokoch 20. Storočia.

Na trhu so zlatom sú profesionálnymi sprostredkovateľmi a dílermi špecializované spoločnosti a komerčné banky. Sú lídrami, pretože takmer všetko zlato ide najprv do ich rúk. Najväčšie množstvo operácií s fyzickým zlatom sa uskutočňuje v Lodýne a Zurichu. Najprv sa hlavná časť obchodovania so zlatom uskutočňovala v Londýne, kam sa dovážal kov z krajín spojeného kráľovstva. Zlato sa prevážalo cez Londýn do vnútrozemskej Európy a odtiaľ do Stredného východu. Aktuálne transakcie predaju a nákupu vykonávané pod označením „spot“ (pozícia) prebiehajú vždy o dva pracované dni neskôr ako bol obchod realizovaný. Medzinárodný trh aktuálnych transakcií je známy ako „spotový trh“ resp. „pozičné obchodovanie“.

Štandardný objem lotu pri „spote“ je 5 000 trójskej unce (všeobecne akceptované meradlo hmotnosti vzácnych kovov, rovnajúce sa 31,1034807g). Cieľom takýchto operácií je formovanie fondov vzácnych kovov pôžičkových agentúr a vybavovanie klientských požiadaviek. Východiskovým bodom stanovenia cien fyzického zlata je cena na londýnskom trhu, Loco Londýn („Loco“ znamená miesto dodávok železa. Je to najdôležitejšia podmienka pre operácie so vzácnymi kovmi). „Swapové“ operácie tento pojem je často používaný v ekonomickej literatúre. So zameraním na trh so zlatom môže byť vysvetlený ako nakupovanie a predávanie kovu a opačné operácie vykonávané v ten istý čas. Takýto objem transakcií je väčší ako objem „spotových“ transakcií pretože swap zlata nemá taký veľký vplyv na trh so vzácnymi kovmi ako „spotové“ operácie. Štandardná swapová operácia obsahuje 32 000 uncí (1 tona).

[11] *Investícia do zlata* [online]. 2010 [cit. 2010-07-31] Dostupné na www: goldshop.sk/sk/Investicia-do-zlata/Cena-zlata.alej

5 ČASOVÁ RADA ŤAŽBY KOMODITY VO SVETE OD ROKU 2000

5.1 Akcelerácia investičního dopytu po zlate

Dopyt po zlate zo šperkárskeho priemyslu bol ťahúňom rastu ceny zlata v posledných desiatich rokoch. Trend sa však láme a investičný dopyt po zlate preberá žezlo. Investori si začínajú uvedomovať potrebu ochrany pred monetárnymi výmyslami centrálnych bánk. Uvedomujú si, že centrálne banky si vybrali cestu monetárnej inflácie ako spôsob riešenia bilančných problémov bánk a štátnych pokladníc. Ďalší pohyb zlata nahor môže z tohto dôvodu naberať už exponenciálnejší charakter. Napriek nárastu ceny zlata z 252 USD za uncu v roku 1999 na 1200 USD produkcia baní pokračovala v poklesu v priebehu posledného desaťročia.[12] Rovnaký trend bol zaznamenaný aj v 70. rokoch minulého storočia, kedy zlato zaznamenalo astronomický trend z 35 USD za uncu k 850 USD.

K zvládnutiu všetkých krízových situácií, hospodárských kolapsov, finančných, bankovných alebo burzovných zrútení, revolúcie, prevratov, vojen, menových reforiem a nedostatkov keď po tisícročiach vždy verne a spoľahlivo osvedčil jediný investičný prostriedok. Je to kráľ medzi kovmi, večný, krásny, fascinujúci, vzácny, ľahko prepravitelný, nezničitelný a ako jediná mena uznávaný a prijatý všetkými 194 krajinami sveta. Je to samozrejme zlato. Zlato tvorí rezervu, ktorá predstavuje isté peniaze v neistých časoch, zlato je poistka v čase krízy.[13]

---

[12] *Investovanie zlato* [online]. 2010 [cit. 2010- 08-02]. Dostupné na www: http://www.scribd.com/doc/35230489/Sprievodca-investovanim-do-zlata

[13] BOCKER, H. J. *Svoboda jménem zlato*. 1. vyd. Praha: Austria Gold CZ, 2009. 152 s. ISBN 978-80-254-4979-0

Bocker, H. J. uvádza: "*Bez zlatého štandardu nie je možné zabrániť znehodnoteniu úspor inflácie. Neexistuje už žiadny bezpečný prostriedok k uchovaniu hodnoty.*"

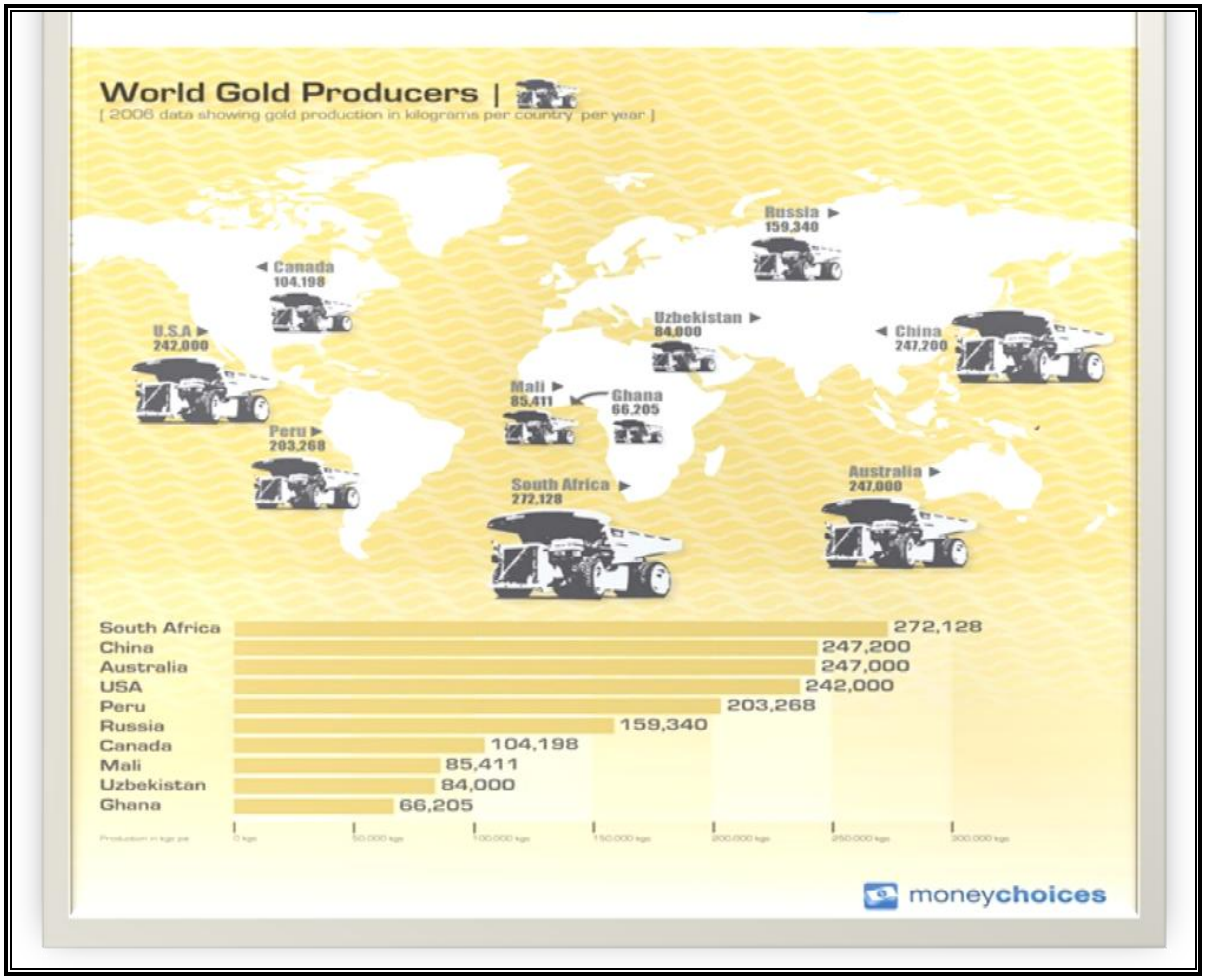

Graf č. 2 : Svetový výrobcovia zlata – ťažba v US dollároch

Zdroj: [2]

5.1.1 Umelé potláčanie ceny zlata

Stále viac a viac dôležitých predstaviteľov finančného sveta nahlas vyjadruje názor, že cena zlata bola konštantne manipulovaná vládami, centrálnymi bankami a finančným sektorom v priebehu posledných desaťročí. Práca organizácie Gold Anti- Trust Action /GATA, http://www.gata.org/ priniesla mnoho dôkazov, ktoré sa ťažko ignorujú a budú sťažovať zvyšovanie tejto manipulácie v budúcnosti. Dlhodobé potláčanie trhových cien je silným faktorom podporujúcim rastové vyhliadky zlata. Ak by zlato držalo trend s rastom inflácie od

svojho maxima z roku 1980, tak by sme mali dnes cenu zlata v okolí 2300 USD za uncu.[14]Zlato je vzhľadom k akémukoľvek parametru vývoja množstva peňazí a úverov v obehu výrazne podhodnotené.

5.1.2 Trh zlata je v pomere k akciovému trhu veľmi malý

Hodnota všetkého vyťaženého zlata sa odhaduje na niečo okolo 6 biliónov dolárov. Trhová kapitalizácia všetkých ťažobcov zlata na svete dosahuje v odhadoch podľa firmy Sprott Asset Management iba mierne viac ako trhová kapitalizácia najväčšieho amerického maloobchodného reťazca Wall Mart. To naznačuje potenciál nárastu zlata, ak sa zvýši exodus investorov z nekrytých svetových mien.Vysoká koncentrácia dolárov v rezervách východných centrálnych bánk, hlavne v Ázii, v kombinácii s nízkou expozíciou voči zlatu predpovedá agresívnejšie nákupy žltého kovu z týchto destinácií v budúcnosti. Všetci si totiž uvedomujú riziko nezodpovednosti hospodárenia USA.

Rusko, ako sme už viackrát písali, jednoznačne pokračuje v trende navršovania zlatých rezerv aj po minuloročnom 30% navýšení, Čína rovnako tento trend verejne deklaruje. India minuloročným nákupom 200 ton zlata od Medzinárodného Menového Fondu nepotrebuje komentár. Tento obrat trendu verejných autorít bude mať veľmi silný efekt aj na vnímanie zlata investormi.

5.1.3 Zamedzenie auditu FEDu

USA je dlhodobo lídrom v držbe zlata, kde oficiálne štatistiky hovoria o držbe 8133 ton zlata v rezervách.[15] Rovnako je však lídrom aj v špekuláciách o skutočných rezervách, kde viaceré málo diskutované dokumenty napríklad od organizácie GATA hovoria o swapoch zlata do zahraničia určených na manipuláciu s jeho cenou, ktoré mali byť sprevádzané fyzickým presunom zlata.

---

[14]*GATA* [online]. 2011 [cit. 2011-02-04]. Dostupné na www: http://www.gata.org/

[15]*Trim broker* [online]. 2010 [cit. 2010-14-06]. Dostupné na www. http://openiazoch.zoznam.sk/info/zpravy/zprava.asp?NewsID=92869

Sú to všetko neoverené špekulácie, keďže od 50. rokov FED dokázal zabrániť všetkým pokusom o audit jeho bilancií. Nepretržitý boj FEDu proti preskúmaniu skutočného stavu dáva veľa dôvodov na nedôveru v hodnovernosť vykazovaných zlatých rezerv.

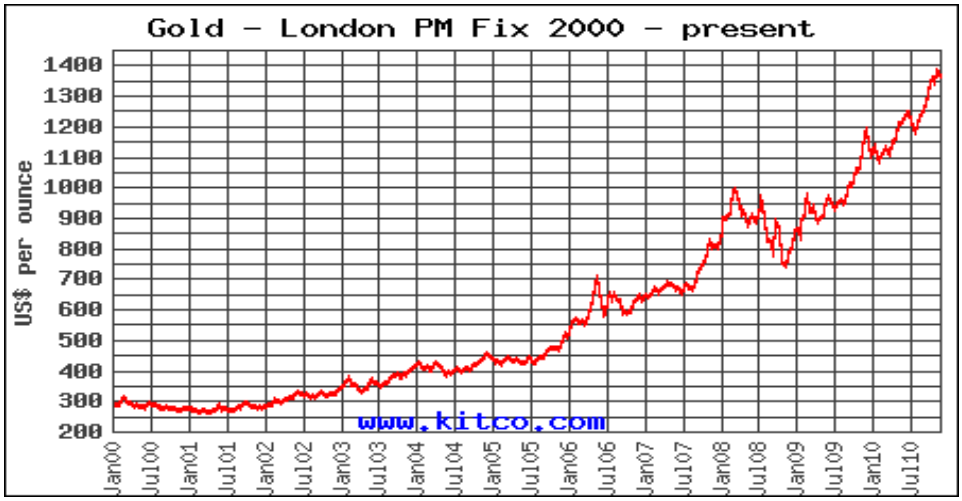

Graf: č. 3 : Ceny zlata US dolárov / za gram

Zdroj:[3]

Rok	Vyťažené množstvo (v t)
2000	2 573
2001	2 600
2002	2 546
2003	2 584
2004	2 529
2005	2 518
2006	2 469
2007	2 444
2008	2 356
2009	2 572
2010	2 652

Tabuľka č. 2 : Vývoj ťažby zlata od roku 2000

Zdroj: [2]

George Bernard Shaw *uvádza: „Musíte si vybrať medzi dôverou v prirodzenú stabilitu zlata a prirodzenú stabilitu čestnosti a inteligencie členov vlády. A pri všetkom rešpekte k týmto pánom, vám odporúčam,*

pokiaľ trvá kapitalistický systém, voliť zlato.“

6 ČASOVÁ RADA CIEN KOMODITY VO SVETE OD ROKU 2000

6.1 Zlato a faktory vplývajúce na vývoj jeho ceny

Dopytovo-ponukové faktory – V minulosti tieto faktory zohrávali pri obchodovaní s komoditami podstatne vyššiu úlohu ako je tomu v súčasnosti. S inováciami, ktoré priniesli rôzne druhy derivátov (najmä deriváty obchodované mimo burzy) sa stávajú dopytovo-ponukové faktory predovšetkým v krátkodobom horizonte takmer nepoužiteľnými. Aj napriek tomu však aj tieto fundamenty patria medzi tie, ktoré pri obchodovaní dokážu byť nápomocné, a preto stojí za pozornosť venovať istú pozornosť aj im. Je možné sledovať napríklad výročné správy ťažobných spoločností, ich plány na nasledujúce roky (napr.plány týkajúce sa produkcie), ako aj plány centrálnych bánk a iných subjektov trhu tak na jednej (nákupcovia zlata), ako aj na druhej strane (predajcovia) zlata.

Prudký ekonomický rast rozvíjajúcich sa ekonomík a ich obrovský potenciál - Pod rastom ceny zlata, ktorého sme svedkami sa podpisuje v súčasnosti aj rast rozvíjajúcich sa ekonomík (Čína, India, Brazília, Rusko). Tieto ekonomiky, ktoré vďaka svojej veľkosti a nízkej cene práce, majú obrovský potenciál. Zo svetového bohatstva si postupne odkrajujú stále väčšie a väčšie porcie, a to vo väčšine prípadov na úkor najvyspelejších ekonomík sveta. Tieto ekonomiky z dôvodu lacnej pracovnej sily, prílevu zahraničných investorov a vďaka obrovským objemom exportu (predovšetkým Čína) majú vysoko prebytkové obchodné bilancie a disponujú obrovským množstvom devízových rezerv (prevažne USD). Fiškálne stimuly vlád a zvyšujúca sa zadĺženosť sveta.

Medzi ďalšie faktory, ktoré nahrávajú zlatu pri raste ceny do karát patrí zvyšovanie sa zadlženosti sveta. V čase neistoty, ktorá pri takomto pokračujúcom trende sa bude len zvyšovať aby pochopiteľne zlatu mala nahrávať do karát. Zlato ako bezpečné aktívum by totiž malo na svojej hodnote voči „bezcenným“ papierovým peniazom získavať na sile, čo by sa malo prejaviť aj na jeho hodnote denominovanej v svetových menách.

Graf č 4 : Cena zlata za posledných 10 rokov v US dollároch

Zdroj: [4]

6.1.1 Úrokové sadzby

Ďalší faktor, ktorý vplýva na vývoj ceny komodít a teda aj zlata v súčasnej turbulentnej dobe sú úrokové sadzby. V čase ich znižovania zvykne cena zlata ako aj ceny ostatných komodít narastať. Komodity získavajú predovšetkým z dôvodu záujmu investorov o ne ako o alternatívnu formu investície. S poklesom zníženia úrokových sadzieb klesá výnosnosť dlhopisov.[16]Navyše na znižovanie úrokových sadzieb zvyknú banky pristupovať v čase ak sa ekonomika topí v problémoch, a teda ani akciám sa v tomto čase nezvykne dariť. Veľmi populárnou alternatívou umiestenia zdrojov sa tak zvyknú v takomto čase stávať práve komodity.

6.1.2 Monetárna politika

Jej zvyšovaním vznikajú inflačné tlaky, čoho priamym dôsledkom je pokles dôvery investorov v hodnotu papierových peňazí. V čase zvyšovania masy peňazí tak zvyknú investori siahať po zlate, čo vo väčšine prípadov zvykne viesť k rastu ceny zlata. So znižovaním masy peňazí v obehu zvykne byť efekt opačný a cena zlata má tendenciu klesať.Neistota je ďalším faktorom, ktorý sa zvykne podpisovať pod pohybom ceny zlata. V čase vzniku nečakaných udalostí sú navyše pohyby veľmi výrazné.

[16]*Trimbroker* [online]. 2011 [cit. 2011-01-19]. Dostupné na www: http://www.trimbroker.com/

7 NAJVÄČŠÍ SPOTREBITELIA SUROVINY VO SVETE OD ROKU 2000

Obľúbenosť zlata a zlatých šperkov je v jednotlivých krajinách rozličná. V posledných rokoch si udržiava vedúce postavenie v dopyte po zlate India. Je to spôsobené najmä prístupom indického ľudu k zlatu. Dopyt je v porovnaní s inými krajinami najviac ovplyvnený cenovou volatilitou zlata. Najväčšia časť dopytu pochádza z domácností z vidieckych oblastí, kde sú hlavným motívom kúpy šperkov tradičné udalosti – festivaly a svadby. V lokálnych komunitách zlato je vnímané aj ako dôležitý prostriedok sporenia.

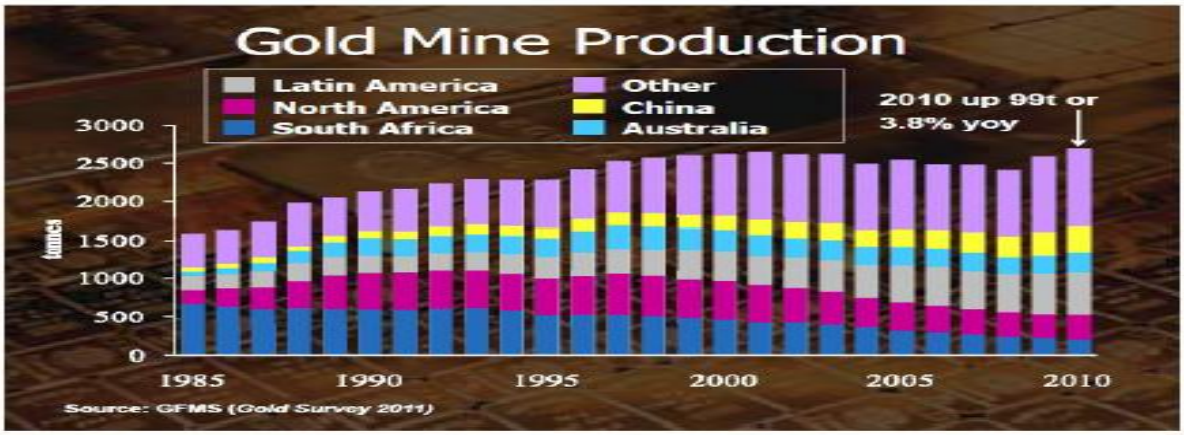

Graf č. 5 : Geografické zobrazenie spotreby zlata za uncu
Zdroj:[5]

Aj napriek skutočnosti, že India dováža najväčší objem zlata, väčšina šperkov sa vyrába v samotnom štáte a klenotnícke odvetvie je významným exportérom indického hospodárstva. Práve to je dôvod, prečo cena zlata na trhoch výrazne ovplyvňuje dopyt po zlate. Citlivosť obyvateľstva na zmeny je vysoká, a preto v časoch rastúcej ceny zlata dopyt po tomto kove rapídne klesá. Dopyt po šperkoch na 111,6 ton, klesol o 42% v 3. štvrťroku 2008, zatiaľ čo čistý maloobchodný investičný dopyt na 26 ton, zaznamenal pokles o 67% v rovnakom období. V podstate, rast príjmov vo všeobecnosti nedrží krok s prudkým nárastom ceny zlata za posledný rok, a so stúpajúcou tendenciou rastu životných nákladov, spotrebitelia sa uspokoja s nákupom nižších hmotností.

Vzhľadom k tomu, spotrebitelia nakupujú pre špeciálne príležitosti, rozpočet rupie je teraz viac bežný. Vysoká cena zlata tiež sa odrazila zo šperkárskeho odvetvia aj na drahokamových kolekciách, v kostýmovom použití a v bižutérii. Na druhé miesto v dopyte po zlate sa v posledných rokoch prepracovala Čína. Do roku 2002 boli ceny zlata kontrolované, zahraničné spoločnosti tu nemali prístup na trh so zlatom. Dlhodobo vysoký ekonomický rast krajiny spolu s deregulácioU trhu so zlatom v roku 2002 spôsobili prudký nárast dopytu po tejto komodite. Väčšina zlata je tu predávaná vo formách čistého, teda 24 karátového zlata, na rôznych festivalech.[17]

V regióne Veľká Čína, spotrebiteľský dopyt po zlate na 128,6 ton, bol o 10% vyšší ako v 3. štvrťroku 2008, čo bol sám o sebe veľmi silný štvrťrok. Šperkárska časť dopytu sa zvýšila o 7% na 99,5 ton, zatiaľ čo maloobchodný investičný dopyt získal 23% a dosiahol historické maximum v podobe 29,0 ton. Silný výsledok tohto štvrťroku bol hnaný rastom spotrebiteľských odberov na pevnine, kým spotrebitelia v Hongkongu a Taiwane boli odrádzaní stúpajúcou cenou zlata v septembri, so slabším ekonomickým scenárom v Taiwane ďalej brzdiacim domáci dopyt. V Japonsku, celkový spotrebiteľský dopyt dosiahol 3,2 ton v treťom štvrťroku, čo je významné zlepšenie oproti rovnakému kvartálu o rok skôr, kedy detezaurácia vyústila do čistého negatívneho dopytu vo výške 1,0 tony.

Podľa merania hodnoty dopytu po zlatých šperkoch sa zaznamenal pokles o 19%, konkrétne na ¥ 17.0 miliárd z ¥ 21,1 miliárd pred rokom. Vysoká cena zlata odradila japonských spotrebiteľov od utrácania peňazí na šperky, zatiaľ čo neisté domáce ekonomické prostredie, s anemickým rastom a slabým trhom práce, tiež držalo domáci dopyt na uzde. Spotrebitelia presmerovali niektoré zo svojich výdavkov na šperky do investičných pilierov a mincí. Thajsko podobne ako Čína je krajinou kde spotrebitelia radšej kupujú za stúpajúcej ceny. Objemy obchodovania tiež profitovali z prílevu do Vietnamu ako reakcia na obmedzenie dovozu do tejto krajiny. Na 17,5 ton za štvrťrok, čisté retailové investície sa tešil pevnému oživeniu po dvoch po sebe idúcich štvrťrokoch detezaurácie, aj keď stale poznačené miernym poklesom o 4% od predošlého roku.

[17]WGC, *Supply and demand* [online]. 2007 [cit. 2009-04-26]. Dostupné na www: http://www.gold.org/

Výhľad pre dopyt po zlate vo východnej Ázii je podobný ako v mnohých iných častiach mimo západného sveta, pričom je do značnej miery cenovo nezávislý. Tretiu skupinu krajín obsadili krajiny blízkeho východu (najvýraznejšie zastúpenie majú v tejto skupine Saudská Arábia, UAE a Egypt). Je to oblasť ropných magnátov, ktorí sa radi pýšia či už zlatými šperkmi alebo hodinkami. V tejto oblasti sa nachádza aj Dubaj, ktorému sa inak hovorí aj „City of Gold“, teda mesto zlata. Na každoročných festivaloch sa tu dajú kúpiť zlaté šperky rôznych dizajnov, a taktiež rôznej rýdzosti zlata. Za zlatý šperk sa v tejto oblasti považuje len rýdzosť kovu nad 18 karátov. Šperársky obchod, predovšetkým v Dubaji, je pod tlakom. Ako s mnohými oblasťami v Spojených arabských emirátoch, mnohí klenotníci investovali svoje zisky v oblasti nehnuteľností.

S problémami ohľadom hotovostního obehu, predajcovia šperkov boli nútení likvidovať zásoby aby výzvy na úhrady a splátky za pôžičky na zlato. Spotrebitelia v Egypte boli tiež odradení vysokými priemernými cenami v treťom štvrťroku. Cena zlata sa trochu stabilizovala v miestnej mene v druhej polovici júla a do augusta, a toto stimulovalo dopyt do nornálneho stavu, ale tlak rozpočtu však naďalej ovplyvňoval dopyt. Ďalšie krajiny, ktoré sa dlhodobo umiestňujú na popredných miestach v dopyte po zlate sú USA, Taliansko a Turecko. V USA pozorujeme v posledných rokoch postupný prepad trhu so zlatými šperkmi, no na druhej strane nárast investícií do zlata.

Dopyt po zlatých šperkoch v Taliansku aj naďalej trpí chorobnými účinkami slabého domáceho hospodárstva a trvale vysokými cenami zlata. Hoci pokles HDP predpovedá spomalenie v druhej polovici roka a v auguste už aj slabé známky oživenia spotreby, dôvera spotrebiteľov bola zabrzdená slabým trhom práce. To sa odrazilo v ukazovateľoch dopytu po šperkoch za tretí štvrťrok, ktorý zaznamenal 24% pokles na 5,1 tony. Kým Taliansko je známe svojin kvalitnými šperkami so zlata, pomaly stráca trhy v prospech producentov z krajín s nižšími výrobnými nákladmi aj naďalej nesporne zostáva vodcom v móde, dizajne a kvalite vyrobených šperkov. Na druhej strane Turecko v spojitosti s oživením jeho hospodárstva sa stalo štvrtým najväčším trhom a druhým najväčším exportérom šperkov na svete.

Turecký dopyt bol negatívne ovplyvnený kombináciou veľmi prudkého nárastu miestnych cien zlata a závažným oslabením miestneho hospodárstva.Medzi treťím štvrťrokom roku 2008 a tretím štvrťrokom roku 2009, TL cena zlata na 17,8 ton.

7.1 Charakteristika komodity

Komodita – druh tovaru, ktorý sa v zahraničnom obchode stáva predmetom kúpy či predaja dovozu alebo vývozu. Komodita vo všeobecnom význame je tovar, predmet obchodu, tovarová položka, spravidla primárny produkt ako vlna, bavlna, káva, obilie, meď, cín, uhlie atď. Používanie tohto pojmu sa väčšinou viaže na hromadné tovary a na zahraničný obchod. V ekonomických teóriách sa komoditou rozumie hmotný tovar alebo služby, ktoré pramenia z procesu výroby (produkcie). Najdôležitejším hráčom ovplyvňujúcim cenu komodity na globálnom trhu je Čína. Rastúci dopyt po farebných kovoch a klesajúce svetové zásoby sú hlavnými príčinami rastu ich cien v tomto roku. Niektorí analytici predpovedajú pokračovanie tohto trendu aj v budúcnosti.

Cenový rast základných druhov kovov podporuje najmä rozmach čínskej ekonomiky a zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva, pričom globálny objem výroby kovov sa zvyšuje len mierne. Čína v súčasnosti spotrebúva okolo 20 % z celkovej svetovej produkcie farebných kovov, keďže tunajšia priemyselná výroba rastie vyše 15 percentným tempom ročne. Komoditný trh je jedným z najzaujímavejších a najperspektívnejších trhov. Komodít je obmedzené množstvo, čo znamená, že pri politike monetárnej a fiškálnej expanzie, si komodity zachovávajú na rozdiel od papierových peňazí reálnu hodnotu.[18] Množstvo investorov sa tak sústredí na dlhodobé nákupy komodít cez ETF (Exchange Traded Funds) alebo ETC (Exchange Traded Commodities).

Naopak, špekulanti sa snažia využívať väčšiu volatilitu na komoditách pomocou obchodovania CFD (Contract For Difference) alebo tí s väčším kapitálom obchodujú priamo burzové futures.

[18] *Co jsou to komodity a jak to funguje* [online]. 2004 [cit. 2009-03-17]. Dostupné na www: <http://www.financnik.cz/komodity/manual/komodity-jak-to-funguje.html>

7.1.1 Komoditné burzy v Českej republike

V Českej republike majú súčasne fungujúce komoditné burzy veľmi krátku históriu. Korene siahajú späť do 19.storočia, keď komodity ako obilie a ostatné poľnohospodárske produkty boli obchodované na trhu s koňmi a neskôr pri úžitkovom námestí s trhom. Burza cenných papierov Praha sa naviac za dobu svojej existencie vyvinula v dobre prosperujúcej a fungujúcej burze, ktorá má svoje miesto i na celoeurópskom trhu. Proti tomu komoditné burzy v ČR nedosahujú takých výsledkov, aby svojím obchodovaním výrazne presahovali hranice našej krajiny. Ich pôsobnosť je upravená odlišným zákonom oproti burze cenných papierov, z ktorého taktiež vyplýva iné právne postavenie, ktoré taktiež ovplyvnilo odlišný vývoj týchto búrz.

Boli to len komoditné trhy. V 1871 (a po viacerých neúspešných pokusoch) bola založená „*finančná výmena pre výrobky a poľnohospodárske produkty (komodity*)“ kde objaviteľ pán. Alois Oliva úspešný veľkoobchodník obchodoval s cukrom. Kvôli tomu, sa stala Pražská výmena *„a centrálnym trhoviskom pre komodity medzi celkovou Rakúsko- Uhorskou monarchiou“*. Pražská výmena bola zatvorená po 2. Svetovej vojne a opätovne otvorená v r. 1990.

V r. 1992, po osvojení Burzy s cennými papiermi a umením, nová Pražská výmena cenných papierov bola nájdená, a.s. (podpisom v obchodnom registry). Obchodovanie znovu stalo šiesteho Apríla v r.1993. Dnešná Pražská burza s cennými papiermi obsahuje tri officiálne trhy – hlavný trh, sekundárny trh a voľný trh. Hlavný trh reprezentuje najviac renomovaný trh uprostred tých troch trhov z dôvodu poplatkov za vstup, ostatné finančné požiadavky a potreby k informačným odhaleniam. Štruktúra sa nazýva: Burza výtlačkových záväzkov the ktorá rozhoduje o tom či isté cenné papiere budú uvedené na Hlavnom trhu.

Sekundárny trh formuje nižší stupeň Hlavného trhu. Požiadavky vstupu na trh (ako je veľkosť výsledku alebo likvidity) sú menej prísne a poplatky su taktiež nižšie. Burza so súpisnými požiadavkami reprezentuje štruktúru, ktorá rozhoduje o tom či cenné papiere majú podiel zo zisku (veľmi ako v prípade Hlavného trhu). Voľný trh symbolizuje miesto v spoločnostiach ktorí si nemôžu dovoliť vydať ich akcie ani na Hlavnom trhu ani na sekundárnom trhu (nestretli sa ešte s požiadavkami) ale sa zaujímajú o cenné papiere na burze. Systém obchodovania na Prežškej burze s cennými papiermi bol plne závislý na

elektronickom stupni nazývanom automatizovaný obchodný systém (ATS) a tu sa uskutočňujú všetky obchody.

Spoločnosti (členovia burzy) vstúpia do systému kúpov a predajom zákazky začať automatizovaný proces obchodovania s cennými papiermi. Spoločnosť Český Telekom poskytuje služby komunikácia medzi serverom a klientami. Hlavná situácia na trhu stále znášala následky kupónovej privatizácie ktorá sa stala v 90 rokoch. Privatizácia hlavne zapojila veľké spoločnosti a ich vlastníctvo sa značne roztrúsilo. Proces nebol pripravený sa podielať na prekážkach ako slabá ochrana minoritných akcionárov alebo chudobný trh nariadení. Objavii sa prípady sprenevery ktoré viedlo do situácie, že hlavný trh v Čechách začal byť zvažovaný s vnútorným trhom. Dnešný Český trh je do značnej miery závislí na zahraničných investoroch.

7.1.2 Dôvod vzniku komoditných búrz

Na trhu komodít sa obchoduje s veľkými sumami peňazí preto bolo potrebné ustanoviť isté pravidlá, ktoré by boli záväzné pre všetkých obchodníkov na burze a aby sa tým predišli možné komplikácie pri uzatváraní futures kontraktov, neplnenie povinností vyplývajúcich z uzatvorených zmlúv, ochrana obchodníkov pred možnými podvodmi v týchto obchodoch. Burza tiež zabezpečuje dodanie komodity v dohodnutej kvalite a kvantite. Ďalšími dôvodmi boli tiež zabezpečenia systematického a technického zaistenia obchodov pre čo najrýchlejšie uzatváranie obchodov a ich vysporiadavanie.

7.1.3 Prvé komoditné burzy

Aj keď objavenie obchodu s komoditami a jeho rozvoj môžeme pripísať či už Sumerom, Číňanom alebo Japoncom, história moderného futures obchodovania začala v Chicagu, USA na začiatku 19.storočia. Chicago sa nachádza blízko jazier Great Lakes, v blízkosti obrovských území fariem. Preto sa toto mesto stalo prirodzeným centrom pre transport, distribúciu a obchod s poľnohospodárskymi plodinami a dobytkom. V roku 1848 bola sformovaná prvá burza sprostredkujúca obchod s futures kontraktmi Chicago Board of Trade

(CBOT), Obchodovalo sa s forwardovými kontraktmi v prípade kukurice, avšak v roku 1865, boli predstavené štandardizované futures kontrakty, prostredníctvom, ktorých sa obchoduje dodnes.

V roku 1874 bola založená The Chicago Produce Exchange, ktorá bola roku 1898 premenovaná na Chicago Mercantile Exchange (CME). Roku 1972 bola sformovaná divízia International Monetary Market (IMM), ako súčasť CME. IMM obchoduje so zahraničnými menami ako sú: British pound, Canadian dollar, Euro, Japanese yen, Mexican peso a iné. Komoditami nazývame suroviny, prírodné zdroje a ďalšie mnohé iné reálne veci, ktoré nás obklopujú všade navôkol. Zaraďujeme ich preto do skupiny reálnych aktív. Cena komodít sa utvára na burzových ako aj mimoburzových trhoch na základe dopytu a ponuky po konkrétnej komodite. Ako je zrejmé, celosvetový komoditný trh je obrovský a preto mu zaslúžene patrí titul najväčšieho nefinančného trhu sveta.

Komoditný trh sú inštitúcie kde akcionári obchodujú, predávajú a kupujú akcie prvotných potrieb ktoré sa používajú vo výrobe ostatných tovarov. Komodity sú univerzálne, čo znamená kupujúci môže očakávať ten istý produkt z rozdielnych zdrojov. Komodity sú poväčšine predávané ako obchody termínované, čo znamená že akcionár nakupuje komodity ktoré majú byť vyrobené. Poľnohospodárske výrobky sú plodiny a dobytok používané v potravinárskom priemysle.Poľnohospodárske komodity vyrobili 29% výrobný ukazovateľ z 30.júna 2010. Zrná ako kukurica, ryža a sójové zrná sú zahrnuté v poľnohospodárskom odvetví. Zrná sú nadbytočne predávané a môžu byť uložené dlhý čas, v snahe obchodovať viac pružne a stretnúť sa z trhovým dopytom.

7.2 Ako investovať do drahých kovov

Drahé kovy sú veľkým lákadlom, a tak ich nájdete ako podkladové aktívum mnoho cenných papierov, môžete špekulovať na ich pokles či vzostup v rámci CFD (kontrakt na vyrovnanie rozdielu medzi otváracou a zatváracou cenou), kúpiť podielové jednotky vo fondoch okrem ETF, kde sú podkladom zmieňované komodity, či ich možno nakúpiť ako tradičné zliatky, mince alebo tehly. Najväčším špecialistom na komodity v Česku je obchodník s cennými papiermy Colosseum. Pre drobných investorov sú však jeho dvere zakázané. Počiatočný

kapitál je potrebný v stovkách tisíc korún a pri využití správy portfólia profesionálnými manažérmi je treba začať aspoň s 900 tisícami korún.

Investori, ktorí si chcú trh okúsiť, môžu siahnuť ku konkurenčným firmám, ktoré ponúkajú nízky počiatočný kapitál u X-Trade Brokers stačí prvý vklad 20 tisíc korún. Pri tejto investícií ale nemôžete očakávať, že ani s pomocou (finančnej páky) za rok nezarobíte toľko, aby ste mohli dať výpoveď svojmu šéfovi. Pokiaľ patríte k ľudom, ktorý chcú mať nakúpený drahý kov pred očami, vaše kroky zamieria do Showroomu investičných spoločností predávajúcich zlato, striebro či platinu vo forme mincí a tehál. „Obchody s futures kontraktmi sú atraktívne pre investorov, ktorých zaujíma predovšetkým výnos a sú preto ochotný podstúpiť i súvisiace riziká.

Pre konzervatívnych investorov, ktorý už majú svoj osvedčený spôsob zarábania peňazí a na zlato pozerajú ako na bezpečný prístav, pripadá nákup fyzicky alokovaného zlata, ktoré si odnesú domov do trezoru, "opisuje odlišné prístupy Pavel Trtík zo spoločnosti Zlaté Mince Numizmatika.

7.2.1 Dukáty

Pri nákupe drahých kovov je potreba brať do úvahy meniaci sa kurz, u zlata napríklad korunu voči euru alebo doláru a DPH – investičné zlato je totiž od tejto dane oslobodené, naopak za mince či medaile už zaplatíte.[19] Ďalšou dôležitou položkou v cene drahých kovov je takzvané premium, čo je prirážka na kurzovnú cenu. Prémium klesá s váhou a u zlata sa vypláca kupovať zliatky minimálne o váhe trojskej unce. Oproti elektronickému obchodovaniu s futures, cenu mincí či medailí zvyšuje aj ich umelecká hodnota. Spoločnosť Zlaté mince napríklad razí v limitovanej edicií Svätováclavský dukát. V luxusnom prevedení je počet limitovaný 500 kusov a v bežnej kvalite tak Česká mincovňa vyrazí 3 000 kusov.

[19] *Investiční kovy* [online]. 2010 [cit. 2010-05-06]. Dostupné na www: http://investicnikovy.cz/

„Veríme, že táto zlatá medaila, pripomínajúca hlavného patróna českej zeme, urobí radosť nielen odborníkom, ale taktiež všetkým ktorí zo zbieraním mincí a medailí ešte len začínajú," hovorí Jaroslav Tomanec zo Zlatých mincí. Svätováclavské dukáty boli prvé zlaté mince Československa. Išlo o obchodné mince, ktoré rovnako ako medaily nemali stanovenú nominálnu hodnotu. Vydanie prvého svätováclavského dukátu sa stretlo s veľkým záujmom Československej verejnosti a len tých najmenších, jedno dukátov, bolo v rokoch 1923–1939 predané za štyristo tisíc. V roku 1923 sa dukát so svätým Václavom predával za tržnú cenu 120 korún a byl obľúbeným darčekom k najrôznejším príležitostiam.

Dnes sa cena týchto historických mincí pohybuje od 6 000 Kč do 9 000 Kč. Tie najvzácnejšie sa neskôr dajú získať iba dražbou na aukciách. Rovnako možno nakúpiť limitované edície platinových či strieborných mincí.

7.2.2 Rast alebo pokles

Pri pohľade na stav svetovej ekonomiky by sa mohlo zdať, že kríza pomaly končí a zlato už nevystúpi na požadovaných 2 000 dolárov za uncu. Čo viac menej končí, sú nekonečné série článkov o kríze v dennej tlači – nezrovnalosti štátneho rozpočtu Grécka sú zrovnateľné s Lotyšskom, iba ak sa o nich už toľko nepíše. Podľa Borisa Tomčiak je investícia do zlata a iných drahých kovov stále veľmi zaujímavá. Riziko budúcej inflácie, ktorá má pozitívny vplyv na ceny drahých kovov, vzrástlo kvôli extrémne uvoľnenej fiškálnej a monetárnej politike – dlhy štátov dosahujú mamutích rozmerov.„Hlavne úrokové sadzby v Európe a USA sú neustále takmer na nule. Taktiež pokračuje poskytovanie obrovských úverov komerčným bankám.

Skôr či neskôr sa samozrejme veľmi expanzívna monetárna a fiškálna politika prejaví i na cenách a s najväčšou pravdepodobnosťou povedie i k rastu inflácie, "opisuje Boris Tomčiak. Infláciu už potvrdil i bývalý guvernér FEDU Alan Greenspan, ktorý prehlásil, že súčasná silne expanzívna monetárna politika môže po doznení recesie spôsobiť prudký rast cien.

7.2.3 Inflácia nahráva zlatu

Štáty sa stále výrazne zadlžujú, čo destabilizuje celý finančný trh. V dôsledku finančnej krízy takmer všetky krajiny taktiež postrádajú miliardy na príjmoch, a to situáciu ešte zhoršuje. „Kríza definitívne oddelila nezodpovedných od zodpovedných. Krajiny, ktoré si v minulosti žily nad pomery a nedbali fiškálne disciplíny, sa teraz potykajú s vážnymi problémami. Rastu cien drahých kovov nahráva i dlhodobo nepriaznivý výhľad pre americký dolár, ktorý je od prelomu tisíc rokov v zostupnom trende. Dôležitá je pre drahé kovy a predovšetkým zlato celosvetová produkcia a dostupnosť ďalších ložísk. Fakty hovoria jasne – od roku 2001 produkcia zlata klesá. Najviac priemerný obsah zlata v tone vyťaženej horniny bol v roku 2000 približne 2 gramy.

7.2.4 Investičný dopyt

V posledných rokoch sa zlato stalo veľmi populárne aj z hľadiska investície. Hlavnú úlohu pritom zohrali inovácie trhov, ktoré urobili zlato dostupné aj drobným investorom.V súčasnosti je možné do zlata či už priamo, alebo nepriamo investovať prostredníctvom rôznych produktov, ako napríklad prostredníctvom komoditných ETF fondov, akcií ťažobných spoločností, či rôznych derivátov, ako napríklad opcií, futures kontraktov, CFD kontraktov apod. V posledných rokoch si obrovskú popularitu medzi drobnými investormi získali predovšetkým komoditné ETF fondy, pri ktorých investor získava podiel v tomto fonde. Jedná sa o investíciu podobnú investícii do podielového fondu, avšak ETF podiel je obchodovaný na burze, a tak má investor možnosť s týmto podielom voľne obchodovať.

Vstup do pozície a výstup z nej je teda tak jednoduchý ako v prípade akcií, čo je pre investorov hlavnou výhodou. Zároveň je výhodou aj nízka kapitálová náročnosť na takúto formu investície. Investor má tak umožnené svoje voľné finančné prostriedky aj lepšie diverzifikovať.

7.2.5 Štandard zlatej mince

Zlatý štandard má svoj koreň vo využití zlata ako výmenného prostriedku, zúčtovacej jednotky a uchovávateľa hodnôt, tj. zlato plnilo všetky funkcie peňazí.[20] Napriek hore uvedeným funkciám zlata v dávnej histórii ľudstva, zlatý štandard, ako legálna inštitúcia vznikol v roku 1819, keď britský parlament schválil tzv. obnovovací zákon - Resumption act. Tento zákon získal pomenovanie z toho, že Britská národná banka - Bank of England obnovila svoje praktiky, tj. výmenu anglických bankoviek za zlato podľa dopytu za vopred stanovený fixný kurz. Táto prax bola porušená počas napoleónskych vojen (1793-1815). Zákon vytvoril adekvátne podmienky na adopciu čistého zlatého štandardu, lebo zrušil dlhodobú reštrikciu exportu zlatých mincí a „surového“ zlata z Anglicka. Neskôr v devätnástom storočí zaviedlo zlatý štandard:

- Nemecko
- Japonsko
- Veľká Británia
- Iné krajiny

V tej dobe Veľká Británia bola vedúcou ekonomickou silou sveta a iné krajiny, imitáciou britských inštitútov, dúfali dosiahnuť rovnaký ekonomický úspech ako Veľká Británia. USA sa efektívne zapojili do zlatého štandardu už v roku 1879 v čase občianskej vojny. Zákon o zlatom štandarde z roku 1900 v USA formálne spečatil vzťah medzi dolárom a zlatom. Na základe vtedajšej britskej pozície na medzinárodnom obchode a lepšou úrovňou rozvoja finančných inštitútov v krajine v porovnaní s ostatnými krajinami, Londýn sa prirodzene stal centrom medzinárodného finančného systému založeného na zlatom štandarde. Obľúbenosť zlatých šperkov pretrváva už tisícročia a pravdepodobne sa na tom nič nezmení ani v budúcnosti.

Keď investori ignorujú ponuku a dopyt je to ich riziko. Nikde inde však nepôsobia emócie a ostatné psychologické vplyvy na ponuku a dopyt tak výrazne ako u zlata. Komoditný investor sa musí pokúsiť pozerať na zlato ako na jednu komoditu z mnohých, ich ceny môžu

[20]FinExpert.cz: *Drahé kovy, nejvyšší čas investovat* [online]. 2010 [cit. 2010-05-30]. Dostupné na www: http://finexpert.e15.cz/drahe-kovy-nejvyssi-cas-investovat

rásť alebo padať v závislosti na ponuke a dopyte.[21] K získaniu tejto perspektívy je taktiež vhodné sa pozrieť na zlato na jeho historické pozadie, ktoré je v Spojených štátoch tak zložité. História ukazuje, že zlato nie je vždy najlepšou investíciou.

7.2.6 Investori

Poslednou skupinou, ktorá tvorí dopyt po zlate, sú investori. Ľudí investujúcich do zlata je stále mnoho. Mnohí ešte stále považujú tento kov za spoľahlivého uchovávateľa hodnoty, a v dobe recesie prípadne obavy z vysokej inflácie nakupujú túto komoditu. Záujemcom o investovanie do zlata sa otvára hneď niekoľko možností. Ak majú záujem len o špekulatívne obchodovanie na rast alebo pokles ceny zlata, najideálnejšou formou je nakúpiť futures kontrakty na zlato. Na finančných trhoch sa dá ďalej investovať do opcií,warrantov a iných štruktúrovaných produktov založených na zlate.

Obrázok č. 5: Investičné zlato
Zdroj:[5]

V týchto prípadoch má investor len doklad o vlastníctve, no žiadne zlato fyzicky nevlastní. V mnohých oblastiach sveta však investori chcú fyzicky zlato vlastniť, aby tým dali najavo napríklad svoj status. Drobní investori takto nakupujú zlaté tehličky, mince a medaily. Fyzický nákup zlata má však jednu výraznú nevýhodu, ktorou je cena. Kým pri nákupe futures kontraktov, alebo ETF akcií sú poplatky za uskutočnenie obchodu relatívne nízke, cena zlata pri fyzickej kúpe v relatívne malých množstvách môže byť aj o 10-20 % vyššia voči aktuálnej cene zlata na trhu so zlatom.

[21] ROGERS, J. *Žhavé komodity*: Jak můžete kdykoliv investovat se ziskem na světových trzích. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. s. 49 ISBN 978-80-247-2342-6

8 PROGNÓZA ĎALŠIEHO VÝVOJA ŤAŽBY A CIEN

8.1 Svetová rezervná mena

Americký dolár je svetovou rezervnou menou a tým pádom je zároveň aj základným stavebným kameňom monetárneho systému. Ak sa pozrieme z akéhokoľvek uhla na charakter narábania s jeho vnútornou hodnotou ovplyvňovanou hospodárením americkej vlády, vidíme, že USA prekročilo hranicu návratu k stabilnej a dôveryhodnej mene. Nekrytý menový systém je totiž zabezpečený iba sľubmi vlády danej krajiny, alebo zoskupenia štátov. Ak vezmeme v úvahu 13 biliónov dolárový dlh vlády USA, k tomu nedofinancované záväzky do zdravotných systémov /Medicare, Medicaid/ a systému sociálneho zabezpečenia v hodnote 50 biliónov dolárov a 10% deficit HDP, môžeme si byť istý pokračovaním degradácie hodnoty amerického dolára. Navyše väčšina z 50 štátov USA sa nachádza v priamom alebo bezprostrednom ohrození bankrotu, to tiež náladu nezlepší.

8.1.1 Časová bomba derivátov

Stále zabúdame, že nekontrolovaný trh derivátov stál výrazne za súčasným kolapsom finančného systému od začiatku krízy. Mimo burzové deriváty boli viackrát označené pred zákonodarcami odborníkmi ako zbrane hromadného ničenia a časované bomby.[22] Najnovšia reforma finančného sektora v USA však opäť neoklieštila využívanie derivátov bankám, ktoré budú naďalej robiť za pár miliárd ročne z kapitálového trhu kasíno. Situácia po kolapse Lehman Brothers je príkladom, čo tento segment dokáže spôsobiť. Silná loby pochovala americkú finančnú reformu v priebehu pár týždňov. Neriešenie otázky úpravy využívania derivátov predlžuje ilúziu stabilného finančného systému a podkopáva celosvetový monetárny systém. Investičný dopyt po zlate akceleruje.

[22] *Finweb* [online]. 2010 [cit. 2010-06-21]. Dostupné na www: http://finweb.hnonline.sk

Keď hovorím o inflácii a deflacií hovorím o zväčšení alebo zmenšení ponuky meny. Symptómom monetárnej inflácie alebo deflácie je rast alebo úpadok cien ktoré sa niekedy vzťahujú k cene inflácie alebo cene deflácie. Nehľadiac na istú vec. S infláciou sa stáva všetko hodnotným okrem meny.[23]

8.1.2 Nárast ponuky zlata

Napriek nárastu ceny zlata z 252 USD za uncu v roku 1999 a 1300 USD v súčastnosti produkcia baní pokračovala v poklese v priebehu posledného desaťročia. Rovnaký trend bol zaznamenaný aj v 70 tych rokoch minulého storočia, kedy zlato zaznamenalo astronomický trend z 35 USD za uncu k 850 USD. Aaron Regent, prezident najväčšej ťažobnej spoločnosti Barrick Gold koncom minulého roka na konferencii lamentoval nad možným vrcholom produkcie zlata. Stále viac a viac dôležitých predstaviteľov finančného sveta nahlas vyjadruje názor, že cena zlata bola konštantne manipulovaná vládami,centrálnymi bankami a finančným sektorom v priebehu posledných desaťročí. Práca organizácie Gold Anti-Trust Action priniesla mnoho dôkazov, ktoré sa ťažko ignorujú a budú sťažovať zvyšovanie tejto manipulácie v budúcnosti.[24]

Dlhodobé potláčanie trhových cien je silným faktorom podporujúcim rastové výhliadky zlata. Ak by zlato držalo trend s rastom inflácie od svojho maxima z roku 1980, tak by sme mali dnes cenu zlata v okolí 2300 USD za uncu. Zlato je vzhľadom k akémukoľvek parametru vývoja množstva peňazí a úverov v obehu výrazne podhodnotené. Trh zlata je v pomere k akciovému trhu veľmi malý. Hodnota všetkého vyťaženého zlata sa odhaduje na niečo okolo 6 biliónov dolárov. Trhová kapitalizácia všetkých ťažobcov zlata na svete dosahuje v odhadoch podľa firmy Sprott Asset Management iba mierne viac ako trhová kapitalizácia najväčšieho amerického maloobchodného reťazca Wall Mart. To naznačuje potenciál nárastu zlata, ak sa zvýši exodus investorov z nekrytých svetových mien.

---

[23] MALONEY, M. Rich Dad´ s Advisors: *Guide to Investing In Gold and Silver*: Protect Your Financial Future. Business Plus, 2008. 240 p. ISBN 978-044651-0998

[24] *Medzinárodný menový fond* [online]. 2010 [cit. 2010-11-11]. Dostupné na www: http://www.nbs.sk/sk/o-narodnej-banke/medzinarodne-vztahy/mmf

Najväčšiu časť ponuky zlata na svetových trhoch tvorí ťažba tejto suroviny. Donedávna sme mohli sledovať neustály rast ťažby zlata, ktorý bol sprevádzaný hľadaním nových nálezísk. Až 50 % prieskumov kovov bolo zameraných práve na nachádzanie nových nálezísk zlata. V súčasnosti pozorujeme pokles ročnej ťažby zlata. Od konca 90. rokov 20. storočia navyše zaznamenávame nižšie vynakladanie prostriedkov na hľadanie nových nálezísk, ktoré môže viesť aj v blízkej budúcnosti k poklesu ťažby zlata.

8.1.3 Zvyšovanie podielu zlata vo východných centrálnych bankách

Vysoká koncentrácia dolárov v rezervách východných centrálnych bánk, hlavne v Ázii, v kombinácii s nízkou expozíciou voči zlatu predpovedá agresívnejšie nakúpy žltého kovu z týchto destinácií v budúcnosti. Všetci si totiž uvedomujú riziko nezodpovednosti hospodárenia USA. Rusko ako sme už viackrát písali jednoznačne pokračuje v trende navršovania zlatých rezerv aj po minuloročnom 30% navýšení, Čína rovnako tento trend verejne deklaruje. India minuloročným nákupom 200 ton zlata od Medzinárodného Menového Fondu nepotrebuje komentár. Tento obrat trendu verejných autorít bude mať veľmi silný efekt aj na vnímanie zlata investormi. Zamedzenie auditu FEDu umocňuje nedôveru v deklarované objemy zlata.

USA je dlhodobo lídrom v dražbe zlata, kde oficiálne štatistiky hovoria o držbe 8133 ton zlata v rezervách. Rovnako je však lídrom aj v špekuláciách o skutočných rezervách, kde viaceré málo diskutované dokumenty napríklad od organizácie [21] GATA hovoria o swapoch zlata do zahraničia určených na manipuláciu s jeho cenou, ktoré mali byť sprevádzané fyzickým presunom zlata. Sú to všetko neoverené špekulácie, keďže od 50.tych rokov FED dokázal zabrániť všetkým pokusom o audit jeho bilancií. Nepretržitý boj FEDu proti preskúmaniu skutočného stavu dáva veľa dôvodov na nedôveru v hodnovernosť vykazovaných zlatých rezerv. Z ľudskej histórie zlato bolo dôležitou súčasťou hospodárskej činnosti.

Obchodovanie s komoditami nie je nikdy jednoduché. Neznamená byť, ale môže to zábava a istotne môže byť ziskový keď dobre pripravený. Ale okrem viac skúsených investorov nemôže držať krok s odlišnými trhmi tak často a tak dobre ako by chceli pretože každá

podstata komoditného trhu je zmätujúca ďaleko viac často než nie. Ale za zdanlivým zmätkom, sa objaví výnos. Nie je dôležité či obchoduješ so zlatom, sójovými zrnami, alebo cennými papiermi, úspešný špekulant má dohliadať na to čo sa deje na mnohých trhoch okolo sveta.[25] V tom istom čase špekulant musí byť ostražitý a dbajúci o jeho alebo jej samostatnú pozíciu na trhu.

Jeho význam klesal počas 20. storočia a môže aj naďalej zmenšovať v budúcnosti. Zlatý štandard , ktorý má stanovené pevné výmenné kurzy k hodnote zlata v priebehu 19. a na začiatku 20. storočia, bol dlho opustený. Centrálne banky, ktoré v roku 2000 stále vlastnili 30.000 ton, cez jednu štvrtinu všetkého zlata niekedy vyťaženého, necíti, potrebu mať veľké zásoby kovu na podporu hodnoty ich meny. Neplatí im žiadny záujem, hoci oni môžu zarobiť trochu tým, požičiavaním drahého kovu predajcom. A tak začali predávať. Vlády a investori už tradične držali zlato ako zaistenie proti inflácii a na zaistenie bezpečnosti v čase medzinárodnej krízy. Ale jeho úloha ako uchovávateľ hodnoty bola poškvrnená. Počas 1980 a 1990, hodnota zlata všeobecne nedokázala držať krok s infláciou.

Likvidita zlata je tiež menšia než v cudzej mene, takže to nemôže tak ľahké použiť pre devízové výmenné intervencie na obranu meny pred útokom. Stručne povedané, zlato už nie je peňažné aktívum. V histórii sveta sú zásoby zlata teraz najvyššie. Odhadujú sa na 15 rokov ťažby a asi 38 tis.ton. Otázkou však je, ako týmto odhadom môžeme v skutočnosti veriť. Rentabilita ťažby, a to i na tých chudších náleziskách, je prirodzene zvyšovaná zavedením nových technologií a taktiež ďalšími produktívnymi prostriedkami, ako je dokonalejšia organizácia, využívanie výpočtovej techniky a dobre fungujúca logistika. Zvláštnou kapitolou sú obrovské perspektívy ťažby v Rusku. Ešte donedávna bola väčšina zlata v tejto zemi ťažená s náplavou saciami bagrami, a preto prechod na hlbinnú ťažbu ponúka do budúcna veľké možnosti. Na druhej strane musíme ale taktiež zmieniť, že klesá priemerný obsah zlata vo vyťaženej hornine.

Greg Weldon uvádza*:" Zvýšenie sadzieb vedie k rozumnému rastu úverov a investícií, k stabilizácii cien, stabilnému fungovaniu finančného systému, k rovnováhe rastu a zlepšeniu štruktúry ekonomiky a k podpore zdravej, ale rýchlo rozvíjajúcej sa ekonomiky."*

[25]WELDON, T. G. *Gold Trading boot camp*. New Yersey:
John Wiley& Sons, Inc.Hoboken, 2007. 348 s. ISBN 13-978-0-471-72800-9

Zatiaľ čo v roku 2000 bol priemerný obsah zlata jednej tony vyťaženej horniny asi 2 gramy, v minulom roku to bolo už len 1,2 gramu. Objavy nových nálezísk sú čím ďalej menšie a podľa odhadov samotných ťažobných firiem sa tento nepriaznivý trend v najbližších rokoch s najväčšou pravdepodobnosťou nezmení. Vzrástli i náklady na extrakciu komodity. Podľa odhadu US Geological Survey je v súčasnosti na otvorení podzemného dolu nutná približne jedna miliarda dolárov. Pred desiatimi rokmi stačilo približne 100 miliónov dolárov.

Tieto veľké počiatočné náklady neumožňujú menším firmám začínať podnikať v tejto oblasti. To dokumentuje i fakt, že napríklad v roku 2008 bolo 43% zlata vyťažené najväčšími firmami. Na prelome tisícročia to bolo len 20%.[26]

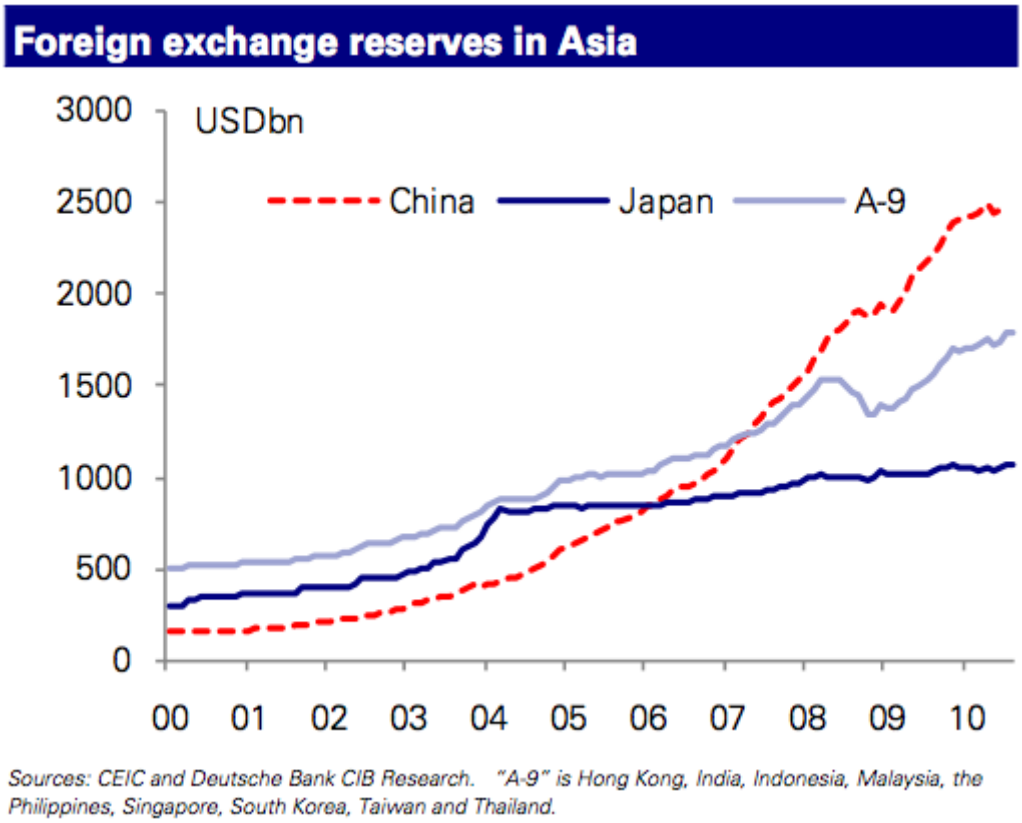

Obrázok č. 6 : Odhadovaný vývoj ťažby v Ázijských krajinách

Zdroj:[6]

Posledný rok bol pre drahé kovy skvelým rokom. Zlato si pripísalo takmer 30%. S takýmito obrovskými percentuálnymi skokmi mnohých napadne, že tieto kovy sú už príliš vysoko, že

[26] *Zlato – mýtus nebo realita?* [online]. 2009 [cit. 2010-12-21]. Dostupné na www: http://www.xenetra.eu/view.php?cisloclanku=2006050005

na nich čoskoro budeme svedkami prasknutia bubliny, a že by sme sa im mali vyhnúť. Zvyšovanie cien drahých kovov sa konalo hlavne z 2 dôvodov: Prvým dôvodom bolo kvantitatívne uvoľňovanie, ktoré malo očakávaný efekt. QE znižuje kúpnu silu dolára a to spôsobuje rast ceny zlata a ďalších vzácnych kovov. Druhým dôvodom je pokračujúci dopyt po fyzických kovoch ako náhrady za papierovú menu. Nedá sa vylúčiť, že v roku 2011 zažijeme udalosť podobnú tej zo septembra 2008, teda krach investičnej banky. Namiesto otázky potreby likvidity sa bude hovoriť o potrebe bezpečia a vyhnutiu sa riziku.

Najlepšou cestou ako takéto niečo učiniť, je vlastniť vzácne kovy vo fyzickej podobe. Počas predchádzajúcich 10 rokov slúžilo zlato „iba“ ako uchovávateľ hodnoty. To znamená, že ak ste vlastnili zlato v minulých 10 rokoch, reálne ste nezarobili prakticky nič. Dolár klesal a zlato iba nahrádzalo pokles tejto meny. To sa však v roku 2010 zmenilo. Počas viacerých obchodných dní pri raste dolárového indexu, zvyšovala sa aj cena zlata. Odpútanie vývoja ceny zlata od dolára by nemalo zostať nepovšimnuté. Fakt, že zlato rastie rýchlejšie ako dolár oslabuje, mení tento vzácny kov z uchovávateľa hodnoty na reálneho tvorcu bohatstva. Komoditný investor sa musí pokúsiť pozerať na zlato ako na jednu komoditu z mnohých, ich ceny môžu rásť alebo padať v závislosti na ponuke a dopyte.[27]

K získaniu tejto perspektívy je taktiež vhodné sa pozrieť na zlato na jeho historické pozadie, ktoré je v Spojených štátoch tak zložité. História ukazuje, že zlato nie je vždy najlepšou investíciou.

[27]Nathan, K. L. Addison, W. Gold: *The Once and Future Money,* 1.edition Wiley, 2007. 447 p. ISBN 978-047004-7668

ZÁVER

S rastúcou cenou zlata, ktorú pozorujeme v posledných rokoch, sa zvyšujú ziskové marže ťažobných spoločností, ktoré podľa môjho názoru vyústia vo zvýšené vynakladanie prostriedkov na nachádzanie nových nálezísk. Vyššie ceny zlata taktiež znamenajú možnosti ťažby na menej prístupných miestach, kde sú náklady na 1 vyťaženú uncu vyššie ako spomínaných 400 USD. Preto osobne predpokládám rast ťažby tejto komodity v budúcnosti, ktorý môže viesť v dlhodobom hľadisku opäť k poklesu cien zlata.Súčasná kríza má významné rysy. Nielenže prechádza ekonomickou štruktúrou rozličných krajín, ale taktiež aj vyvoláva recesiu. Preto je nákup zlata pokladaný za jeden z najbezpečnejších spôsobov zachovania kapitálu.

Posledný rok ocenenie zlata prekročilo 1000 USD. Ceny ostatných vzácnych kovov sa priblížili ku svojim maximálnym cenám. Po prvý krát za posledných 30 rokov dosiahlo striebro cenu 21 USD za 1 uncu. Platina a paládium vystúpili na cenu 2273 USD a 582 USD. Tento vzostup však nezahŕňa zlato. Napriek poklesu produkcie a ako výsledok dopytu po zlate medzi spoločnosťami, si zlato udržiava vysokú cenu vďaka špekuláciám a operáciám na udržanie majetku. Na cenu zlata majú vplyv aj ďalšie faktory. Napríklad americký dolár a cena ropy. Pohyb hodnoty zlata má opačný vzťah s pohybom doláru a priamy vzťah s dynamikou hodnoty ropy. Je známe, že ak volatilita menového trhu a výmenný kurz doláru klesnú, zlato je alternatívnym investičným nástrojom. Ak cena jedného barelu ropy stúpne, zlato je spôsobom ukladania petrodolárov.

Ak ľudia očakávajú dôveru k trhom so zlatom, akceptujú vládne formulácie ich meny a obchodovanie, ich skutočné zlato papierové certifikáty predstavujú presadzovanie hodnoty. Čo vo svete chráni obchodníka so zlatom zmeniť jeho cenu založenú na jeho osobnom pohľade ponúkanej meny a ich monetárnej politiky. Prítomný odhad Yuan je veľkým príkladom zámerne chybnej meny podporiť ich rozľahlý vývozný obchod a vyzbierať zahraničnú devízovú menu. Trh so zlatom bude reagovať na prehodnocovanie sám. Keď investori ignorujú ponuku a dopyt je to ich riziko. Nikde inde však nepôsobia emócie a ostatné psychologické vplyvy na ponuku a dopyt tak výrazne ako u zlata.

Hodnotenie zadávateľa

ABSTRAKT

Bibiana BORUTOVÁ *Názov práce: Analýza súčasného stavu ťažby, dopytu, distribúcie a spotreby a Prognóza vývoja svetového trhu so zlatom.* Bakalárska práca.
Európsky polytechnický inštitút, s.r.o. Kunovice

Vedúci práce: Ing. Ladislav Obdržálek

Kľúčové slová: Distribúcia, ťažba, dopyt, spotreba, vývoj cien na trhu, komodita zlato, financie.

Predmetom Bakalárskej práce je analyzovať súčasný stav ťažby, dopytu, distribúcie a spotreby a následne prognózu vývoja svetového trhu so zlatom. Z originálnych zdrojov baníkov, distribútorov, informačných zdrojov krajín, ktorí v ťažbe zaujímajú významné postavenie. Budem sa snažiť kvantifikovať a opisovať Svetové centrá ťažby. V závere projektu sa budem snažiť použiť prognózu ďalšieho vývoja ťažby a cien s ohľadom na vývoj ekonomiky a hospodárstva jednotlivých krajín.

Čo sa stane, keď cena zlata presiahne úroveň, kedy straty z nehedgovaných pozícií bánk začnú narastať do takej miery, že banky budú donútené skupovať späť svoje krátke pozície. Je zrejmé, že klesajúce rezervy centrálnych bánk a rastúci dopyt po zlate dotlačia cenu do takej úrovne, kedy už nebude možné chrániť jej súčasnú úroveň.

ABSTRACT

Bibiana BORUTOVA *Project name: Analysis of current situation of extraction, demand, distribution and consumption and prognosis of development of Word market with gold.* Bachelor thesis.

European Polytechnic Institute, Ltd. Kunovice
Supervisor: Ing. Ladislav Obdrzalek

Key words: Distribution, extraction, demand, consumption, market price development, commodity, gold, finances.

The subject of this work is to analyze the current situation of production, demand, distribution and consumption and subsequently the prognosis of development in the world gold market. From the original sources of miners, dealers, information resources of countries who take important positions in mining. I will try to quantify and describe the world centers of the production. At the end of the project will try to use a forecast of the further development of production and prices with a respect to development of economies of individual countries.

What happens when the price of gold exceeds the level, where the loss from uncovered positions of banks begin to grow to the extent that banks will be forced to buy up back their short positions It is clear that the declining reserves of central banks and the growing demand for gold will force the price to a level when there will not be possible to protect its current level.

Bibliography

[1] STRUŽ, J. STUDÝNKA, B. J. Zlato *Příběh neobyčejného kovu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. 336 s. ISBN 80-247-0902-3

[2] BAKOŠ, F. CHOVAN, M. a kolektív. *Zlato na Slovensku*. 1. vyd. Bratislava: Slovenský skauting, 2004. 298 s. ISBN 808-91-3621-4

[3] CELIA, C. *Přírodní bohatství Země*, 1.vyd. Praha: Reader´s Digest, 2010. 160 s. ISBN 978-80-7406-088-5

[4] *Historia zlata* [online]. 2010 [cit. 2010-10-10]. Dostupné na www: http://www.zlatatehla.sk/zlato-a-trhy/historia-zlata

[5] *Kašperské hory* [online]. 2011 [cit. 2011-02-17]. Dostupné na www: http://www.zlatokop.cz/ckz/clanky/cesky/kasperske_hory/kasperske_hory.htm

[6] *Paracelsus* [online]. 2011 [cit. 2008-04-27]. Dostupné na www: http://www.alchemylab.com/paracelsus.htm

[7]*Európska centrálna banka* [online]. 2011 [cit. 2011-03-30]. Dostupné na www: http://europa.eu/institutions/financial/ecb/index_sk.htm

[8]*Infomine* [online]. 2011 [cit 2011-02-17]. Dostupné na www: http://gold.infomine.com/countries

[9]*Gold organization* [online]. 2011[cit. 2011-03-02]. Dostupné na www: http://www.gold.org/

[10]*Obchodovanie zlato* [online]. 2011[cit. 2011-04-22]. Dostupné na www: instaforex.sk/pre-zaciatocnikov/uzitocne-informacie/obchodovanie-zlata

[11]*Investícia do zlata* [online]. 2010 [cit. 2010-07-31]. Dostupné na www: goldshop.sk/sk/Investicia-do-zlata/Cena-zlata.alej

[12] BOCKER, H. J. *Svoboda jménem zlato.* 1. vyd. Praha: Austria Gold CZ, 2009. 152 s. ISBN 978-80-254-4979-0

[13]*Investovanie zlato* [online]. 2010 [cit. 2010- 08-02]. Dostupné na www: http://www.scribd.com/doc/35230489/Sprievodca-investovanim-do-zlata

[14]*GATA* [online]. 2011 [cit. 2011-02-04]. Dostupné na www: http://www.gata.org/

[15]*Trimbroker* [online]. 2010 [cit. 2010-14-06]. Dostupné na www: http://openiazoch.zoznam.sk/info/zpravy/zprava.asp?NewsID=92869

[16]*Trimbroker* [online]. 2011 [cit. 2011-01-19]. Dostupné na www: http://www.trimbroker.com/

[17]WGC, *Supply and demand* [online]. 2007 [cit. 2009-04-26]. Dostupné na www: http://www.gold.org/

[18]*Co jsou to komodity a jak to funguje* [online]. 2004 [cit. 2009-03-17]. Dostupné na www: <http://www.financnik.cz/komodity/manual/komodity-jak-to-funguje.html>

[19]*Investiční kovy* [online]. 2010 [cit. 2010-05-06]. Dostupné na www: http://investicnikovy.cz/

[20]FinExpert.cz: *Drahé kovy, nejvyšší čas investovat* [online]. 2010 [cit. 2010-05-30]. Dostupné na www: http://finexpert.e15.cz/drahe-kovy-nejvyssi-cas-investovat

[21]ROGERS, J. *Žhavé komodity*: Jak můžete kdykoliv investovat se ziskem na světových trzích. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. s. 49 ISBN 978-80-247-2342-6

[22]*Finweb* [online]. 2010 [cit. 2010-06-21]. Dostupné na www: http://finweb.hnonline.sk

[23] MALONEY, M. Rich Dad´ s Advisors: *Guide to Investing In Gold and Silver*: Protect Your Financial Future. Business Plus, 2008. 240 p. ISBN 978-044651-0998

[24]*Medzinárodný menový fond* [online]. 2010 [cit. 2010-11-11]. Dostupné na www: http://www.nbs.sk/sk/o-narodnej-banke/medzinarodne-vztahy/mmf

[25] WELDON, T. G. *Gold Trading boot camp*. New Yersey: John Wiley & Sons, Inc. Hoboken, 2007. 348 p. ISBN 13-978-0-471-72800-9

[26]*Zlato – mýtus nebo realita?* [online]. 2009 [cit. 2010-12-21]. Dostupné na www: http://www.xenetra.eu/view.php?cisloclanku=2006050005

[27] Nathan, K. L. Addison, W. Gold: *The Once and Future Money*, 1.edition Wiley, 2007. 447 p. ISBN 978-047004-7668

Zoznam skratiek

AU – Aurum zlato

PPb (ug / kg) – častice na miliardu

Pred. n. l. - pred naším letopočtom

MM - milimeter

G/T – obsah zlata gram, tona

GC – Komoditný graf

MOZ of gold – merná jednotka pre zlato

GFMS – Zlaté polia nerastných surovín

IMM – Medzinárodný menový trh

CME – Chigaco výmenný obchod

CBT – Chicago obchodná komora

GBP - Britská libra

COMEX – Komoditný graf

Zoznam obrázkov tabuliek a grafov

Obr. č. 1 : Zlato a jeho tvar
Obr. č. 2 : Mapa svetových krajín a ťažba
Obr. č. 3 : Ryžovanie zlata na divoko
Obr. č. 4 : Hĺbkový pohľad na miesto ťažby
Obr. č. 5 : Investičné zlato
Obr. č. 6 : Odhadovaný vývoj ťažby v Ázijských krajinách

Tabuľka č. 1 : Celková svetová produkcia zlata
Tabuľka č. 2 : Vývoj ťažby zlata od roku 2000

Graf č. 1 : Dopyt po zlate podľa odvetvia
Graf č. 2 : Svetový výrobcovia zlata – ťažba v US dollároch
Graf č. 3 : Ceny zlata
Graf č. 4 : Cena zlata za posledných 10 rokov
Graf č. 5 : Geografické zobrazenie spotreby zlata za uncu